Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Micheas propheta

urn:nbn:de:bsz:31-304045

Visual Library

q vidit super samariã et hierusalẽ glo. Quia primũ samaria metropolis .x. tribuũ captiuata est, deinde hierlm. prophẽ imponit titulus, prio de samaria, scdo de hierlm. iiij. reg. inuenies de vtriusqz captiuitate. Jtẽ .i. Michee fit cõminatio cõtra samariam i Populo etiam israel Michee .iij.

lere. Prio excitat propha ad attentionẽ dicens. Audite ppli et c. scdo inducit dñi testimoniũ pro veritate dicẽda. ibi. d Et sit do. vo. in testẽ. q fallere nõ põt nec falli. e De tẽplo. i. de celo ẽpyreo: vbi cũ eo sũt angeli scti eius laudib⁹ intẽti. f Qz ec. do. egre. de lo. pprũ enĩ ipi⁹ dĩ est parcere et misereri. et iõ locus eius dicitur misericordia. a quo quãdõ videt egredi qñ punit scdm rigorẽ iusticie. vt dĩc ra. sa. et talis egressus nõ est per motũ localẽ. sed qz cã efficiẽs similitudinarie dr egredi in effectum qñ pducit ipsum.

Explicit quaslibet cumqz expositio istius prologi.

Quidam libri habent hic sequens prologum qui sic incipit.

Sermo dei q semp ad prophetas descẽdit. Et licet iste prologus in biblijs plurib⁹ nõ scribat. tñ ppẽ curiosos mihi videtur exponẽdus: q breuiter trãscurratur. duo ita qz notantur in prologo suo. primo enim propheta cõmendatur. cum dicitur. Sermo dei. scdo rõ impositionis nois sibi et alijs assignatur. ibi. Quomõ igitur apud nos et c. Cõmẽdatur aũt propha a duobus. primo a spiritu prophetie. secundo a congruentia proprij nominis et nois loci ortus sui. ibi. Qui interptatur humilitas. ibi eñ ponũtur interptatões nomin. s. prophe et loci ortus sui vt insinuetur sibiinuicẽ cõuenire et prophe. dicit igitur. Sermo dei q semper ad prophas descẽdit. Cõtra: spũs sanct⁹ nõ semp tãgit corda prophetaz. Rñ. Sp. i. boris statutis. sicut .i. Thessa. v. Sine intermissione orate. i. boris statutis. De morasthi. viculo quodã. Humiliami sub potẽti ma. dei. i. Pet. v. Qui se humiliat exaltabit. Lu. xiiij. Discite a me. Math. xi. Quõ igit. Hic notatur rõ impositionis nois nõ solũ sibi sed et alijs. et hoc tã apud nos q̃ apud hebreos et grecos. Votiua. i. ad votũ imposita. Auspiciũ. i. augurium. Auspex ppric dr diuinator. q diuinat ex cõsideratõe volat⁹ auiũ. vnde auspex dr q̃si auispex. qz inspicit. i. cõsiderat aues volãtes. vñ auspiciũ dr diuinatio. q̃si auispiciũ. qz fit ex inspectu auium. Micheas q interptat humilitas. Abdias. seru⁹ dñi. zachariãs memoria domini.

Jncipit Micheas propheta.

Verbũ[a] dñi qd factũ est ad micheã morasthitẽ[b] i diebus ioathã achaz et ezechie regũ iuda: qd vidit sup[c] samariã et hierlz. Audite[c] ppli oẽs: et attẽdat terra et plenitudo ei⁹: et[d] sit dñs de⁹ vobis in testẽ: dñs de[e] tẽplo sãcto suo. Quia[f] ecce dñs egredieť de loco suo: et[g] discẽdet et[h] calcabit super excelsa terre. Et[i] cõsumentur mõtes subt⁹ eũ: et[k] valles scindẽtur sicut cera a facie ignis: sicut[l] aq̃ que decurrũt in preceps. Jn[m] scelere iacob omne[n] istud: et in peccatis domus israel. Qd scelus iacob? Nõne[o] samaria. Et[p] que excelsa iude? Nõne[q] hierlz. Et[r] ponam samariam quasi aceruũ lapidum in agro cũ plantatur vinea: et detrahã in vallem lapides eius. Et fundamẽta eius reuelabo: et[s] omnia sculptilia ei⁹ concidentur. Et[t] oẽs mercedes ei⁹ cõburenť[u] igni: et oĩa ydola ei⁹ ponã in perditionẽ: qz[x] de mercedib⁹ meretricis cõgregata sunt: et[y] vsqz ad mercedẽ meretricis reuertẽtur[z]. Sup[a] hoc plãgã et vlulabo: vadã[b] spoliatus et nud⁹. Faciã[c] plãctũ velut draconũ: et luctũ quasi struthionum: qz[d] desperata est plaga ei⁹ quia[e] venit vsqz ad iudam: tetigit portã populi mei vsqz ad hierlz. Jn[f] geth nolite annũciare: lachrimis ne[g] ploretis. Jn[h] domo pulueris puluere vos conspergite: et[i] transite vobis habitatio pul-

g E descen. puniendo perã boim peccõz.
b Et cal. su. excel. terre nõ deferẽs alicui psone propter ei⁹ magnitudinẽ iõ subdit. i Et cõ. mõ. i. maiores.
k Et valles. i. minores.
l Sicut cera et c. i. cito et absqz resistẽtia: qz nõ põt resisti diuine virtuti.
m Jn scelere. Hic pñr subdit culpa: cũ dr. Jn scelere iacob. i. ppt scelus regni isrl. qd noiať etiã iacob: sic patriarcha iacob fuit binomius.
n Oe istud. i. pena supdicta et subsequẽs cõtinget et de h̃ scelere que rit: cũ dr. Qd scelus iacob. et rñdet. o Nõne sama. q. d. sic p samariã intelligit ydolatria, q exercebatur in toto regno isrl. cui⁹ metropol erat samaria p regũ potẽtiã. hieroboã enĩ p m⁹ rex ad h̃ induxit pplz. vt h̃r .iij. reg. xij. p Et q excelsa iude. i. vñ pcedit ydolatria q exerceť in mõtib⁹ regni iude. q Nõne hierlz. q. d. ex potẽtia regũ iude. quorũ sedes regia erat in hierlz pcessit ista malicia. Salomõ enĩ p̃ ppe hierlz edificauit tẽpla ydoloz vxorib⁹ suis iij. reg. xi. qd fuit puocatiuũ ydolatrie alijs. Postea vero achaz altare sacrilegũ posuit in tẽplo. iiij. reg. xvi. Et postea manasses ydola posuit in tẽplo. iiij. reg. xxi. et sic potẽtia regũ maloz induxit ad ydolatriam pplm. r Et ponã. Hic pñr ponit cõminatio pene regni isrl separatim: cũ dr. Et po. sama. q̃si aceruũ lapidũ. p destructiõe samarie metropolis in regno .x. tribuũ intelligit destructio toti⁹ regni. qd impletum fuit tpe osee. iiij. re. xvij. s Et oĩa scul. ei⁹ cõci. vt inde aurũ et argẽtũ auferať. t Et oẽs mer. ei⁹. i. illa q nõ pñt bñ portari a pdatorib⁹
u Com. igni. cũ domib⁹ in q̃bus sunt. x Qz de mer. meretri. i. ydolatre gentẽ: qz ydolatria vigebat in regno decẽ tribuum. y Et vsqz ad mercedẽ meretricis. i. gentis ydolatre assyrioz. z Reuertentur reportauerunt enĩ preciosa illius regni quasi pro mercede executiõis diuine iusticie. sicut Ezech. xxix. dr q spolia egypti data fuerũt chaldeis p debellatione tyri. a Sup hoc. Hic cõsequẽter ponit cõpassio prophete super pplz suum: cũ dicitur. a Super hoc plangam et vlulabo. est aũt vlulatus vox cõfusa pcedẽs ex magno dolore.
b Vadam spoliatus. id est lacerans vestibus. iudei enĩ in dolore positi vestes suas lacerabant. vt patet in multis locis veteris ac noui testamenti.
c Faciã planctum velut draconũ. i. valde horribilem. d Quia desperata est plaga ei⁹. i. nõ est remediabilis malicia eius. nec p consequẽs pena debita ad hoc sequẽs. et subdit etiam alia cã: cũ dicitur.
e Quia venit vsqz ad iudã. malicia regni isrl. et similiter seqtur pena
f Jn geth nolite ãnunciare. ne philistei letentur de miserijs hui⁹ ppli per talẽ modum dauid loquebať in planctu sup saul et ionathan filium ei⁹. ij. reg. i. Nolite annũciare in geth et c. g Lachrymiť ne ploretis. i. signa tristicie in apto non ostẽdatis ne nũcieť philisteis.
h Jn domo pulueris et c. id est in secreto faciatis tristicie vestre signum.
i Et transite vobis habi. pul. i. vos habitãtes in regno .x. tribuũ. qd est pulcre hitatõis. Trãsite. i. cito trãsibitis ducti in captiuitatem.

Postilla Nicolai de lyra super Micheam incipit cum additionibus Pauli episcopi burgensis. Capitulum .i.

Verbũ dñi. Hic incipit prophia michee q in duas ptes diuidit. s. in pmiũ et tractatũ q incipit ibi. Audite. in pmio p̃ notificať auctor ex noie. cu dr. Ad micheã et ex natiuitatis loco. cũ dr. b Morasthiten. i. de morasthi. scdo ponit tps prophie. cũ dr. Jn dieb⁹ ioathã et c. tertio ad quos facta est prophetia: ibi. c Su. sa. et hierlz. i. sup regna .x. tribuũ et duaz. Samaria autẽ erat metropol in vno et hierlz in alio. c Audite. Hic icipit tractat⁹ q in duas ptes diuidit: qz p̃ propha pplo cõminať. secũdo ipm cõsolať. c. iiij. ista tñ diuisio nõ est pcisa. sed tñ a plurimo. Jn pria enĩ pte ponuntur aliq cõsolatoria. et in scda aliq desolatoria. Pria diuidiť in duas: qz p̃ cõminať penã ppter culpã ppli generalit. secũdo propter culpã maioz spãliter. ca. iij. Pria adhuc in duas. qz p̃ ponit cõminatio pene ppt culpã ydolatrie. scdo ppter culpã auaricie. ca. sc. Pria in duas: qz p̃ ponit cõminatio pene. secũdo cõpassio prophe. ibi. Sup h. pria in duas: quia p̃ fit cõminatio vtriqz regno cõiunctim. scdo regno isrl seperatim: ibi. Et ponã. pria in duas. qz p̃ denũciať pena. secũdo declarať culpa: ibi. Jn scelere.

a Confuſa ignominia.i.habitatio veſtra que prius erat pulcra cito confundet̄ p̄ ignominia ſibi illata. ⁊ quia aliq̄ cōminatiōes ꝓphetarū deridebant tanq̄ friuolas dicētes adhuc nō ſum⁹ eiecti de terra nr̄a: ideo dicit ꝓpheta. b Nō eſt egreſſa q̄ ha.in exitu.i. q̄uis gens iſta non ſit expulſa.tn̄ eſt in ianuis exeundi. c Planctū domus vicina accipiet ex vobiſ.do m⁹ vicina dicitur hic regnū duaꝝ tribuum. qḋ immediate erat iunctuꝫ regno.x.tribuum: ⁊ accepit maliciam ydolatrie ab eo.vt dictū eſt ⁊ per cōſequēs occaſionē pene ſequētis ac plāctus.

b Que ſtetit ſibimet. captiuato em̄ regno .x. tribuū. regnū iuda adhuc ſtetit ꝓpter bonitatē ezechie regis. qui tūc regnabat.iiij. reg .xviij. cui ſucceſſit manaſſes. qui fuit peſſimus: ideo dicitur.

e Quia infir.eſt in bo. poſuit ei manaſſes ydola in tēplo dei.iiij.regū. xxi. ⁊ q: ex hoc ſecuta ē deſtructio hierl'ꝫ.iiij.re. vl.ideo ſubditur.

f Que habitat in amaritudinib⁹. ꝓpter deſtructiones ciuitatis ⁊ tēpli imminētē. g Tumultus q̄drige.i.quadrigarū. h Habitāti lachis.nomē eſt ciuitatis que alio nomie dr̄ dan. Judicū.xviij.⁊ eſt i termino aquilonari reſpectu terre ꝓmiſſionis: ex illa vero parte venit exercitus chaldeoꝝ cōtra hieruſaleꝫ Hiere.i. Cū tumultu magno q̄drigaꝝ ⁊ armatorū timorem habitātib⁹ incutiētiuꝫ ⁊ iuſte ab illa pte incepit pena ſicut incepat culpa.q: in lachis fuit poſitū ydolū miche a pricipio tpis iudicū.vt hr̄ Judicū.xviij.⁊ inde ydolatria ꝓceſſit ad terrā.x.tribuū.⁊ de illa ad terrā duaꝝ.⁊ ſic dr̄. Principiū peccati ⁊c. i Propterea.iſtud refert̄ ad ſequētia. Dicit ra.ſa.ꝙ geth ei cōfederati fuerūt cū phacee rege iſrl' ad veniēdū contra regnū iuda cū rege ſyrie.de quo hr̄ Eſa.vij.⁊ tn̄ poſtea fuerūt in cōſpiratione occaſionis phacee cū oſee filio hela.iiij.reg.xv.⁊ fuerūt mēdaces ⁊ deceptores ꝓpter qḋ meruerūt ꝙ terra eoꝝ vaſtaret̄ ab aſſyrijs.hoc eſt qḋ dr̄. i Propterea.i.ꝓpter mēdaciū ⁊ deceptionē dictam.

k Dabit.ſ.rex aſſyrioꝝ. l Emiſſarios.i.bellatores ab eo miſſos.

m Sup here.geth.domos mēdacij.ita ꝙ p̄ domos ideꝫ intelligitur qḋ p̄ hereditatē geth: ⁊ q: nō ſolū geth fuit deſtructa: ſed mareſa ⁊ odollā.iō ſubdit̄. n Adhuc heredē.i.inimicū terrā tuā accipienteꝫ ⁊ poſſidentē. o Adducā ti.q̄ ha.in ma.i.genti ibidem habitanti

p Uſqꝫ ad odol.ve.glo.iſrl'.i.cōfuſio q̄ ſic noiatur ironice.ſic michol dixit dauid.ij.reg.vi. Quā glorioſus fuit rex iſrl' hodie.i.q̄uilis. Poſſet etiā alit̄ dici.ꝙ dictio hebraica hic poſita ꝑ varie punctat̄ ſignat gl'iam ⁊ grauitatē.⁊ in h̄ ſecūdo ſenſu eſt litera plana. p Uſqꝫ ad odollā.q̄ eſt de terminis iſrl'. q Ueniet grauitas.i.deſtructio p̄ aduerſarios: iō cōcludit ꝓpheta. r Decaluare ⁊ tōde. in ſignū triſticie. s Sup filios deliciaꝝ tuarum.i. nutritos in delicijs.

t Dilata cal.tu.ſic aqui.cui⁹ plume cadūt qn̄ ſunt nimis antique.

v Qm̄ captiui ducti ſunt ex te.i.cito ducentur in terram aſſyriorum.

In capitulo.i.vbi dicit̄ in poſtilla. Quia ecce dominus egredietur de loco ſuo.

Additio.

Et ꝫ expoſitio de egreſſu dn̄i quā poſtillator attribuit ra.ſa. potius eſſet attribuēda gloſe noſtre.q̄ ſup illud v̄bū. Egrediet̄ d̄ loco ſuo interlineariter dr̄ de loco ſuo.i.d̄ mi̇ſericordia ad iudicium.

tera cōfuſa[a] ignominia. Nō[b] eſt egreſſa q̄ habitat i exitu. Plāctū[c] dom⁹ vicina accipiet ex vob q̄[d] ſtetit ſibimet q:[e] infirmata ē in bonū q̄[f] habitat in amaritudinib⁹. Q: deſcēdit malū a dn̄o in portā hieruſalē tumultus[g] q̄drige ſtuporis habitāti lachis. Principiū[h] peccati eſt filie ſyon: q: in te inuēta ſūt ſcelera iſrl'. Propterea[i] dabit[k] emiſſarios[l] ſup[m] hereditateꝫ geth domos mēdacii in deceptōem regib⁹ iſrl'. Adhuc[n] heredeꝫ adducam[o] tibi q habitas in mareſa: vſqꝫ[p] odollā veniet[q] glīa iſrael. Decaluare[r] ⁊ tōdere ſup[s] filios deliciarū tuaꝝ: dilata[t] caluiciū tuū ſicut aqla: qm̄[v] captiui ducti ſunt ex te.

Capitulū.ij.

v Ve[a] qui cogitatis inutile: ⁊[b] operamini maluꝫ in cubilibus veſtris. In[c] luce matutina faciūt illud: qm̄ contra dn̄m eſt manus eoꝝ. Et[d] cōcupierunt agros et[e] violēter tulerūt ⁊ rapuerūt domos: et[f] calūniabātur viꝝ ⁊ domū eius: virū ⁊ hereditatē eius. Idcirco[g] hec dicit dn̄s. Ecce[h] ego cogito ſup familiā iſtā malū[h] vnde[i] nō auferetis colla vr̄a et[k] nō ābulabitis ſupbi: qm̄[l] tēpus peſſimū ē. In[m] die illa ſumet̄ ſup vos parabola: et[n] cantabit̄ canticū cū ſuauitate dicētiū[o]. Depopulatōe[p] vaſtati ſum⁹. Pars[q] populi mei cōmutata eſt. Quō[r] recedet a me: cum[s] reuertatur q regiones nr̄as diuidat. Propter[a] hoc nō erit tibi mittens[b] funiculū ſortis in cetu dn̄i o iſrl'. Ne[c] loq̄mini loquētes. Nō[d] ſtillabit ſup iſtos: nō comp̄hendet cōfuſio dicit dom⁹ iacob. Nūqd[e] abbreuiat⁹ eſt ſpūs dn̄i: aut tales ſūt cogitatōes ei⁹. Nōne[f] v̄ba mea bona ſunt cuꝫ eo qui recte gradit̄. Et[g] ecōtrario ppl's meus in aduerſarium cōſurrexit. Deſuper[h] tunicā palliū ſuſtuliſtis

Capitulum.ij.

Ve qui cogitatis. Hic pn̄r cōminat̄ pp'lo ꝓpter culpam auaricie: ⁊ diuidit̄ in tres ptes: q: p̄io ponit̄ pene cōminatio: ſecūdo ꝓphe cōpaſſio.ibi. Utinam. tertio ppl'i cōſolatio.ibi. Cōgregatione. Pria in duas: q: p̄io ꝓpha ponit populi culpā. ſecūdo cōminat̄ penā.ibi. Idcirco. Circa primū dicitur.

a Ue qui cogi. inutile.i.bona aliena rapere. qḋ eſt mag̃ nociuū q̄ vtile. ſm̄ illḋ Aug. Lucrū i archa dānū in conſcientia. tulit veſtem ⁊ pdidit fidem.

b Et opa.ma. in cubi.ve.i.operi diſponit̄. ideo ſubditur.

c In lu.ma.fa. illud. exequēdo in ope qḋ diſpoſuerant d̄ nocte. ⁊ q̄d ſtillō ſubditur. d Et ꝯcupierūt agros ſ.alienos.

e Et violēter tulerūt. fraudibus ⁊ violētijs.

f Et calūniabātur vi.⁊ do.eius ꝑſequendo pauperes in ꝑſonis ⁊ in bonis ſuis.

g Idcirco. Hic conſequēter ꝑdicit penam. ⁊ ſecundo remouet falſaꝫ eſtimationē.ibi. Ne loq̄mini. Circa primū dr̄. g Idcirco.i.ꝓpter dictam maliciam. h Ecce ego co.ſu.fa.iſtam. id eſt ſup regnū.x.tribuū. h Malū.ſ.pene. i Unde nō auſe.col.ve.q: erit tā graue ꝙ nō poteritis euadere. k Et nō ambu.ſup.ſed magis depſſi ⁊ humiliati vt captiui. l Qm̄ tē. peſſi.ē.ſ.cōtra vos. m In die il.ſu.ſup vos pabo.i.cōis deriſio. n Et can.cāticū cū ſuaui.ab aduerſarijs veſtris.

o Dicentiū.in ꝑſona veſtra. p Depopulatione vaſtati ſumus.th eglatphalaſſar em̄ rex aſſyrioꝝ ipſe deuaſtauit pplꝫ.iiij.reg.iō ſubdit̄. q Pars ppl'i mei cōmutata eſt. q: captiuauit ptem ppl'i.quo facto receſſit ad terrā ſuam. eius aūt filius ſalmanaſar captiuauit reſiduū.⁊ adduxit gētes extraneas ad poſſidendū illius regni terrā.iiij.reg.qḋ ꝓuidēs dicit in ꝑſona populi ſui. r Quō rece.a me.q.d.quid valet mihi iſte receſſus.

s Cū reuertatur.i.fili⁹ eius q̄ regiones noſtras diuidat gētib⁹ alienis.iō cōcludit ꝓpheta. a Propter hoc nō erit tibi o iſrael. b Mittens funiculū ⁊c.i.hn̄s hereditates in ꝓmiſſionis terra.q: gentes illuc adducte māſerūt ibi vſqꝫ poſt tpa xp̄i. vt frequēter ſupra dictū eſt. c Ne loq̄mini. Hic pn̄r excludit falſam eſtimationē ppl'i credētis ſe nō expelli de terra q̄ erat ſibi data a dn̄o dicēs. Ne loq̄mini loquētes inter vos. d Non ſtillabit ſu.iſtos.i.pena cōminata a ꝓphetis nō cadet ſup nos.

e Nūquid abbre.eſt ſpūs dn̄i ⁊c.i.eius volūtas nō eſt diminuta ad benefaciēdū nobis nec cogitat nobis facere qḋ dicit ꝓpheta.⁊ ſubditur reſpōſio in ꝑſona dei. f Nōne verba mea bona ſunt cū eo ⁊c.i.v̄ba ꝓmiſſiua ſunt ⁊ factiua boni illis qui incedūt via recta ⁊ nō malis hoibus de q̄b⁹ ſubditur.

g Et ecōtrario po.meus in aduer.conſurrexit.i.cōtra me ꝑſequendo me in mēbris meis.ideo ſubditur.

h Deſup tunicā palliū ſuſtuliſtis.violenter ⁊ male ab impotē

tib⁹ ſe defendere. i Et eos qui tranſibant ſimpliciter .ſine culpa. k Conuertiſtis in bellum. inuadentes eos ſine cā. l Mulieres po. mei eiecistis de domo deliciaꝝ. interficiendo viros eaꝝ cū quib⁹ delectabiliter viuebāt. m A paruulis earuꝫ tul. lau. meā. q꞉ orphani facti ꝑ vos cogūtur ꝓ dolore clamare magis q̄ lauda re.

Bi nos habemus. Ne loquamini loquentes ꝛc. in hebreo habetur ſic. Ne loquamini loquuntur. nō ſtillabit ſup iſtos nec cōprehendet cōfuſio. ꝛ ibi eſt finis verſus: ꝛ ſequitur alius verſus ſic. Nūquid dicit domui iacob. Nunq̄d abbreuiatus eſt ſpirit⁹ dñi ꝛc. ꝛ ſenſus eſt ꝙ illi de populo ꝓhibebant ꝓphetas veros ne propheta rent. vt pꝫ ſup Amos. vij. ca. de quo dicit propheta. Ne loquamini loquūtur. id eſt iſti rebelles loquuntur prophetis. Ne loquamini. quā ꝓhibitionē fundabant in duobus: primo in cōminatione dicendo ꝙ qui ꝓpheraret ſuper iſtos apprehendet confuſionem. ꝛ de hoc dicit. Nō ſtillabit ſuper iſtos. id ē non ꝓphetabit. ꝛ ſic nō apprehendet. ſ. prophetantem cōfuſio. ꝛ a ſenſu contrario qui ſtillabit ſuper illos cōfundetur. Secūdo fundabāt ꝓhibitionem ſuam preſumēdo de bonitate diuina. de quo dicit. Nūquid dicit domui iacob Nūquid abbreuiatus eſt ſpiritus dñi ꝛc. quaſi dicerent vt in gloſa qui alijs largus eſt in bonitate: nūquid nobis erit breuis. Ad qđ reſpōdet

n Surgite ꝛ ite. i. de terra veſtra eo ibitis in captiuitatē.
o Propter imūdiciā eius. expetis ſupra dicis.
p Corrūpet putredine peſſima ſꝫ gens iſta.
q Utinaꝫ. Hic cōſequēter ponitur ꝓphete compaſſio ꝓpter malum populo ſuo ſuperuenturuꝫ dicentis. Utinam nō eſſem vir habens ſpm̄. ſ. prophetie in malis que predixi.
r Et mēdaciuꝫ potius loquerer id eſt ꝙ illa q̄ dixi nō euenirent nō tamē ſic eſt.
s Stillabo tibi. i. penā vēturā dnūciabo.

ꝛ eos qui trāſibāt ſimplr cōuertiſtis[k] in bellū. Mulieres[l] ppli mei eiecistis de domo deliciaꝝ ſuaꝝ a[m] paruulis earū tuliſtis laudē meā in ꝑpetuū. Surgite[n] ꝛ ite q꞉ nō hētis hic requiē. Propter[o] imūdiciā ei⁹ corrūpet[p] putredie peſſima. Utinā[q] nō eēm uir hñs ſpiritū ꝛ mēdaciū pot⁹ loquerer. Stillabo[s] tibi i[t] uinū ꝛ i ebrietatē: ꝛ erit ſup quē ſtillat ppls iſte. Cōgregatōe[x] cōgregabo iacob totū te i unū cōducā reliquias iſrl'. Pariter[y] ponā illū q̄ſi gregē in ouili: q̄ſi pec⁹ in medio caulaꝝ. Tumultuabunt[z] a mltitudie hoim. Aſcēdet[a] eni pādēs[b] iter an̄ eos. Diuidet[c] ꝛ[d] trāſibūt portā ꝛ egrediēt ꝑ eā. Et[e] trāſibit rex eoꝝ corā eis: ꝛ dñs in capite eorum

Capitulū. iii.

c Et[a] dixi. Audite[b] princi pes iacob: ꝛ duces dom⁹ iſrl'. Nūquid[c] nō veſtꝝ ē ſcire iudiciū qui[d] odio hētis bonū ꝛ diligitis malū q[e] uiolēt tollitis pelles eoꝝ dſup eis: ꝛ[f] carnē eoꝝ dſup oſſib⁹ eoꝝ. Qui[g] comedrūt carnē ppli mei ꝛ pellē eoꝝ dſup excoriauerūt ꝛ oſſa eoꝝ ɔfregerūt: ꝛ ɔciderūt ſicut i lebete ꝛ q̄ſi carnē in medio olle. Tūc[h] clamabūt ad dñz ꝛ[i] nō exaudiet eos ꝛ abſcōdet faciē ſuā ab eis i tpe illo: ſicut nequiter egerūt i adinuētionib⁹ ſuis. Hec[k] dicit dñs: ſup ꝓphetas qui ſeducūt

t In vinū ꝛ i ebrietatē. i. pene abundātiā que per potū frequēter deſignatur in ſcriptura ꝛ potiſſime Hiere. xxv. Accipe calicē ꝛc. v Et erit ſup quē ſtillatur po. iſte. i. ſup populū iſtū iſrl' deſcēdet pena a me ꝓdicta.
x Cōgregatione. Hic cōſequēter ponit ppli cōſolatio vt p⁹ vini mortificatiuū infundat oleū leuitiuū. vt exponunt aliq̄ ꝓmiſſa de reditu captiuitatis babylonice. ſed nō videt cōuenienter dici: q꞉ dr̄ hic. Cōgregabo iacob totū. De captiuitate vero babylonica redierūt niſi due tribus ꝛ pauci de. x. tribubus qui erant ſub man⁹ regis aſſyrioꝝ. ꝛ poſtea habitauerūt in regno iude ꝛ cū duabus tribub⁹ captiuati fuerūt ꝛ redierūt. nō tamē oēs ſed plures de iſtis ꝛ de illis remāſerūt in babylonia detēti amore vxoꝝ quas ibi acceperāt. ꝛ ꝓlis quā creauerāt. ꝛ bonoꝝ tꝑaliū que acq̄ſierāt. Preterea q꞉ in fine dr̄. Et tranſibit rex eoꝝ coram eis. Redeuntes de captiuitate nō habuerūt regē ducē. ꝓpter qđ iſtud eſt referēdū ad xp̄i tp̄s. Etiā exponūt aliqui de cōuerſione generali iudeoꝝ ad fidē circa finē mūdi. ꝛ pōt ad hoc litera applicari. videt tamē mihi cōueniētius exponi de cōgregatiōe patrū in lymbo ꝛ eoꝝ eductione per xp̄m ſic. x Congregatione cōgregabo iacob totū. hoc dr̄ eo modo loquēdi quo maiores ciuitatis dicūtur tota ciuitas. ꝓpter qđ factū eoꝝ dicit factū totius ciuitatis. Et q꞉ ſm̄ v̄itatē ſoli electi dicuntur de domo iacob numero ꝛ merito. ꝛ oēs iſti fuerūt ibi cōgregati a principio mūdi vſq꞉ ad reſurrectionē xp̄i. y Pariter ponā illū quaſi gregē in ouili. q꞉ erāt ibi a deo cuſtoditi vſq꞉ ad tp̄s xp̄i quo inde tranſlati ſunt ad glīaꝫ. z Tumultuabūtur a multitudie ꝑ hanc tumultuationē nō intelligit aliq̄ cōmotio quieti contraria. ſed per eam. ſcilicet deſignatur multitudo magna.
a Aſcendet enim. ſ. ipſe xp̄s. vnde dicit ra. ſa. Aſcendet enim. ſ. ſaluator eoꝝ. b Pādēs iter. q꞉ ſua morte aperuit celum
c Diuidet. ſ. exiſtentes in inferno: quia electis inde eductis reprobi remanſerunt: ideo ſubditur.
d Et tranſibūt portam. ſ. inferni inde egrediendo.
e Et tranſibit rex eorum coram eis ꝛc. i. dñs ieſus xp̄s verus deus q̄ viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amē. In ca. ij. vbi dicit in poſtilla. Ne loq̄mini. Hic cōſequēter ꝛc.

Additio.

propheta in perſona dei. Nonne verba mea bona ſunt. ꝛ ſic non ſunt dimittenda ꝓpter cōminationes. nec eſt dicēdus ſpiritus domini abbreuiatus eſſe. q꞉ largitas bonitatis diuine eſt cū bonis: ꝛ ideo cū dixiſſet. Uerba mea ſunt bona: ſubdit. Cum eo qui recte graditur.

In eodem vbi dr̄ in poſtilla. Utinam, Hic conſequēter ponitur prophete compaſſio. ꝛc.

Additio.

Bi nos habemus. Utinaꝫ. in hebreo habetur quedam dictio: que vno mō ſignat idem qđ vtinā. ꝛ alio modo ſignificat idem qđ ſi. vnde in ps. vbi dr̄. Si ppl'us meus audiſſet me. loco illius ſi. ponit eadē dictio ſicut hic. ꝛ ſm̄ hāc ſignificationē. ſ. vtinā ſenſus talis videtur eſſe. Dicebat eñ propheta illis qui eū nitebātur ꝓhibere ab actu ꝓphetādi: vt eis oſtēderet ꝙ erat ꝓpheta verus ꝛ nō falſus: ꝙ ſi ipſe eſſet vir nō habēs ſpm̄. ſ. dei ſed mēdaciū potius loq̄retur. tūc ꝓphetaret ꝓ aliquo lucro ſeu delectatione de quo dicit. Stillabo tibi. i. ꝓphabo tibi. In vinū ꝛ ebrietatē. i. propter aliqđ lucrū delectabile. q꞉ pſeudo ꝓphete ꝓpter iſta cōſueuerāt ꝓphetare: ideo ſubdit. Et erit ſup que ſtillabitur ppl's iſte. vbi in hebreo ſic hr̄. Et erit ſtillator pplo iſto. q. d. talis ſtillator. ſ. in vinū ꝛ ebrietatē erit ꝑtinēs ſtillator pplo iſto. ſ. qui mēdacia potius volūt audire q̄ vera. Cōſequēter ꝓpheta oſtēdit ſe nō ſolum eſſe ꝓnunciatorem maloꝝ ſed etiā bonoꝝ vbi oportebat. ideo ſubdit. Cōgregatione ꝛc. exponat vt in poſtilla.

Capitulum. iij.

Et dixi. Hic cōſequēter ꝓpheta cōminatur penā ꝓpter peccata maioꝝ. ꝛ ꝑmo ſpāliter. ſecūdo magis generaliter. ibi.

Uerūtn̄. pria in duas. q꞉ pmo ponit cōminatio ꝓpter culpā principū. ſcđo ꝓpter culpā pſeudo ꝓphaꝝ. ibi. Hec dicit. Circa pmuꝫ dr̄. b Audite principes iacob. i. tot⁹ ppli iſrl'. c Nūquid nō veſtrū eſt ſci. iudi. q. d. ad hoc tenemini qui habetis officium iudicandi.
d Qui odio ha. bo. ꝛ ſic ꝓtāte data vobis a deo abutimini.
e Qui violēter tol. pel. eo. bona ppli rapiēdo. f Et car. eoꝝ. in ꝑſonis affligēdo. g Qui comederūt ꝛc. ꝑ cōmeſtionē ꝛ excoriatoꝫ ꝛ oſſiū cōfractionē ꝛ cōciſſionē in lebete: dant intelligi varij modi ꝛ exq̄ſiti ppl'z affligēdi. h Tūc clamabūt ad do. cū ab aduerſarijs affligentur. i Et nō exau. eos. iudiciū eñ ſine miſericordia fiet ei q̄ non miſeretur. Jacobi. ij. k Hec dicit dominus. Hic cōſequēter ponitur cōminatio propter culpam pſeudo prophetaꝝ: cum dicatur.

l Qui mordent dentibus ſuis, detrahēdo veris pphetis.
m Et predicāt pacē ⁊c. i. denūciāt pſpera illis qui dant eis munera. alijs aūt aduerſa. n Propterea nox. i. obſcuritas ignorātie.
o Vobis p viſione erit. ⁊ tenebre ſ. tribulatōis ⁊ anguſtie.
p Et occūbet ſol ſup pphetas. i. oīs cognitio ⁊ claritas pſperitatꝭ deficiet eis. q Q: nō eſt rñſum dei. ſ. vbū eoꝝ ſed magis ab eis conficcū.

gerare. Poſt vō tpˀs ieſu nazareni fuerūt bella grauia ⁊ potiſſime in iudea: qñ p romanos fuit deſtructa. ergo ⁊c. Iſta vero argumēta ⁊ aliqua alia ſolui Eſa. ij. vbi cōſimilis litera ponitur. pōt aliquid reperi. Ad primū dicēdo q tpˀs noue legis dr nouiſſimuꝫ: q: nō ſuccedet ei alia lex. ſicut ſucceſſit legi moſaice. ⁊ ſm hoc dr. i. Ioh. ij. cap. Nouiſſima hora ē. Itē gen. xlix. Congregamini vt annūciē vobis q̄ ventura ſunt in nouiſſimis diebus. Et tamē ſm hebreos ſunt impleta diu. ſ. ab ingreſſu terre pmiſſionis ſub ioſue p maiori parte, vt ibidē fuit dictū ſecūdū ſoluit et per dictū ra. ſal. qui dicit q illa eleuatio nō eſt intelligēda corporaliter. ſed q: debebant ibi fieri mira bilia: qō fuit adimpletū qñ xpˀs deus ⁊ homo fuit ibi plenitudo in templo. ibi eni am poſtea pdicauit ⁊ multa fecit mirabilia ſue diuinitatis oſtēſiua. ibi etiā ſuper apoſtolos ſpirītū ſanctū miſit in ſigno viſibili qd fuit mirabile maximū. Ad tertiū patebit infra. Igitur exponatur h litera de pmotione eccleſie ſicut fuit expoſita Eſa. ij.

r Veruñ. Hic cōminatur ppter peccata oim maioꝝ generaliter dicēſ
s Replet' ego ſuꝫ for. ſpi. dñi. i. ſpūs dei q̄ dedit mihi cōſtātiā ad arguēduꝫ vicia maiorum pariter: ideo ſubditur.
t Audite hoc pricipes qui habetis ſuperiorē poteſtatem in tēporalibus.
v Et iudices. iuſticiaꝫ in oībus peruertētes.
x Qui edificatis ſyon in ſan. i. de ſubſtātia ⁊ ſanguine innocētū cōdēnantes eos ad mortem vt hēatis bōa eoꝝ.
y Principes eiˀ in muneribˀ iudicabant. i. p muneribˀ iniuſtā ſniaꝫ pferebāt. z Et ſacerdotes eius in mercede docebant. qui tamē ex officio tenebātur docere leges liberaliter.
a Et pphete eius i pecunia diuinabāt. i. p pecunia mēdacia cōfingebāt. b Et ſup dñm requieſcebāt. i. a dño requiē pmittebāt.
c Dicētes. Nūquid nō dñs ⁊c. quaſi dicant veraciter deˀ eſt in vobis: ⁊ ideo nō habetis timere ab aduerſarijs.
d Propter hoc cā vri qui falſa pmittitis.

pplꝫ meū quiˡ mordēt dentibˀ ſuis: ⁊ᵐ pdicāt pacē. Et ſi quiſ nō dederit in ore eoꝝ quippiaꝫ: ſanctificant ſup euꝫ pliū. Propterea ⁿnox uobis ᵒ p uiſiōe erit ⁊ tenebre uobis p diuinatōne. Etᵖ occūbet ſol ſup pphetas: ⁊ obtenebrabiť ſuper eos dies Et ɔfundenť qui uidēt uiſiones ⁊ cōfundenť diuini. Et operient oēs uultus ſuos: q:ᵠ nō eſt rñſuꝫ dei. Veruñʳ ego repletˀˢ ſum fortitudie ſpūs dñi iudicio ⁊ uirtute: ut nō annūcieꝫ iacob ſcelˀ ſuū: ⁊ iſrl' peccatū ſuū. Auditeᵗ hoc principes domˀ iacob: etᵘ iudices domˀ iſrl q abhoīnamini iudiciū: ⁊ oīa recta peruertitis Qui ͯ edificatis ſyon in ſanguinibˀ: ⁊ hierl'ꝫ in iniquitate. Principes ʸ eiˀ in mūeribˀ iudicabāt ⁊ ᶻ ſacerdotes eiˀ i mercede docebāt Etᵃ pphete eiˀ in pecunia diuinabāt: ⁊ ſup dñm requieſcebāt dicentesᶜ Nūqd nō dñs in medio nr̄i: Nō ueniēt ſuper nos mala. Propterᵈ hoc cā ue ſtri ſyon ᵉqſi ager arabiť: ⁊ hierūſalē q̄ſi aceruus lapidū erit: ⁊ᶠ mōs templi in excelſa ſiluaꝝ

Capi. iiij.

Tᵃ erit in nouiſſimo die rū: eritᵇ mōs domus dñi preparatˀ in uertice montiuꝫ ⁊ ſublimis ſup colles. Etᶜ fluent ad eū ppli ⁊ pperabūt gentes multe ⁊ dicēt. Venite aſcēdamus ad montē dñi: ⁊ ad domū dei iacob. Etᵈ docebit nos de uijs ſuis: ⁊ᵉ ibimus in ſemitis eius. Quiaᶠ de ſion egredieť lex ⁊ uerbū dñi de hierl'ꝫ. Etᵍ iudicabit inter pplos multos: ⁊ corripiet gētes fortes uſqꝫ in lōginquū. Etʰ ɔcidēt gladios ſuos in uomeres ⁊ haſtas ſuas i ligones. Nō ſumet gens aduerſuꝫ gentē gladiū: ⁊ⁱ nō diſcēt ultra belligerare. Etᵏ ſedebit uir ſubtus uineā ſuā ⁊ ſubtˀ ficū ſuaꝫ: ⁊ nō erit qui deterreat: q: os dñi exercituū locutuꝫ ē. Quiaˡ oēs ppli ambulabuntᵐ unuſqſqꝫ in nomie dei ſui: nosⁿ aūt ambulabimˀ in nomie dei noſtri: in eternūᵒ ⁊ ultra. Inᵖ die illa dič dñs cōgregaboᵠ claudicantē ⁊ʳ eaꝫ quā eieccerā colligamˢ ⁊ᵗ quā af

e Syon quaſi ager arabiť ⁊c. i. ſic erit deſtructa q poterit arari ppter defectum habitantiū. q: ppter pmiſſa falſoꝝ pphaꝝ ſedechias rebellauit regi babylonis. ⁊ ex hoc ſecuta eſt deſtructio tēpli ⁊ ciuitatꝭ. iiij. reg. vlti. f Et mōs tēpli in excelſa ſiluaꝝ. q: in locis deſtructꝭ ⁊ derelictis longo tpe ſolent frutecta creſcere. tpˀs vō captiuitatis durauit lxx. annis ſm minorē cōputationē. in tanto tpe potuerūt bene creſcere

Capitulum. iiij.

Et erit. Hec eſt pars ſecunda principalis in qua propheta principaliter denūciat conſolatoria. maxime vero cōſolatoriū erat xpi myſteriū. ⁊ iō ppheta deſcribit beneficij magnitudinem. ſecūdo iuxta hoc arguit maloꝝ ingratitudinē. ca. vi. Pria in duaſ. quia prio deſcribit ppha cōditionē corporꝭ. ſecūdo capitis. ca. ſe. Corpus aūt myſticū xpi eſt eccleſia. cuiˀ prio deſcribit cōditionē. ſcdo tyrannorum pſecutionē. ibi. Nūc quere. Circa primū ſciēdū q pars iſta ab hebreis ⁊ latinis exponiť de tpe xpi. varie tñ: q: iudei dicūt adhuc xpm venturꝫ. nos aūt dicimus tpˀs ſui aduentˀ preteritū. ad cōfirmationeꝫ ſui erroris accipiūt iudei aliqꝫ argumēta ex hoc loco. Prio q: dr hic. Erit in nouiſſimo dieꝫ ⁊c. tpˀs vero ieſu nazareni nō fuit nouiſſimū. vt patꝫ q: poſt eius mortē fluxerūt multi āni. ergo ieſus nazarenˀ nō fuit xpˀs ſed adhuc expectatur venturˀ. Itē q: ſubdiť. Et erit mōs domˀ dñi preparatˀ in vertice mōtiū. qō nō eſt adhuc factū. q: mons ſyon nō eſt in aliquo eleuatˀ. ⁊ ſunt multi mōtes illo altiores. Itē q: ſequiť. Et concidunt gladios ſuos in vomeres ⁊c. ⁊ ſeqtur. Et non diſcēt vltra belli

a Et erit in nouiſſimo dierum. id eſt tempore gratie qō eſt nouiſſimū. vt dictum eſt. b Mons domus domini ppara. in ver. montiū. p mirabilia ibi facta maiora q̄ alibi. vt dictuꝫ eſt.
c Et fluent ad eū ppli ⁊c. qō videmˀ impletū p orbē in cōuerſiōe gentiū. d Et docebit nos de vijs ſuis. q̄tū ad pcepta.
e Et ibi. in ſe. eius. q̄tū ad cōſilia euāgelica. f Q: de ſyō egre. lex ⁊c. de hierl'm eñ pceſſerūt apli aliqꝫ diſcipuli ad pdicandū p orbē fidē xpi. Act. i. g Et iudi. inter po. mul. iudicio diſcretionis aliqꝫ vocādo ad fidē ⁊ gratiā. alijs omiſſis ſuo iuſto iudicio. licet nobis occulto. h Et cōcidēt gla. ſu. i vomeres ⁊c. xpˀs eñ fuit natˀ tpe maxīe pacis: ppter qō tūc fuit deſcriptus vniuerſus orbis. Luc. ij. ⁊ durauit illa pax plongū tpˀs ppter qō in multis ptibˀ plura arma bellica q̄ ptūc nō erat neceſſaria cōuerſa fuerūt in inſtrm̄ta agriculture apta. i Et non diſ. vltra bel. iſtud vltra nō iportat ſp ppetuitatē a pte poſt: ſed aliqō tpˀs determinatū. ⁊ aliqñ nō lōgū. ſic. iiij. reg. vi. Et non venerūt vltra latrones ſyrie in terrā iſrl'. ſ. tpe illius regis ⁊ belli. tñ poſtea multotiēs venerunt. k Et ſedebit vir ſub. vi. ſuā ⁊c. i. hēbit pacē ⁊ ſecuritatē. ⁊ hoc impletū eſt in eccleſia a tpore cōſtātini ⁊ be. ſilueſtri. l Quia oēs ppli. a fide xpi aliēni. m Ambulabūt vnuſ. in no. dei ſui. q: plongū tpˀs poſt mortē xpi diuerſe gētes diuerſa ydola coluerūt. n Nos aūt ambu. in no. dei no. ſ. ieſu xpi. o In eternum ⁊ vltra. i. vltra

omnem menſuram q̄ꝫ rūcūq̄ꝫ longaꝫ. p In die illa.i.tempore gratie q̄ð dicitur dies.ad Ro.xiij. Nox pceſſit: dies aūt appropinquabit. q Cōgregabo clau.i.gētilitatē que diſtorte inceſſerat p ydolatriā. r Et eā quā eiecerā.q: legem nō dederat gentilibus nec ꝓphetas.ꝛ ſic quodāmodo eos eiecerat.

romanos ceſſauerunt legis ſacrificia ꝛ oblationes ꝛ ſimilia. que non poſſunt ab eis offerri extra terram ꝓmiſſionis. Primo igit̄ agit̄ d ꝑſecutione eccleſie:cū dr̄. f Nūc quare merore cōtraheř.hoc dr̄ ꝓ̄t̄uꝫ ad debiliores fideles q̄ in ꝑſecutione facta ſub Stephano fuerūt i afflictōe ꝛ merore. Act.viij. g Nūquid rex nō eſt tibi.q.d.immo xp̄s aſſiſtens tibi in ꝑſuris ſm̄ ꝙ dicit Math.vlti. Ecce ego vobiſcuꝫ ſum oībus dieb⁹ vſq̄ꝫ ad cōſummationē ſeculi.

s Colligam.i. in vnitate eccle ſic p apoſtoloꝝ ꝑdicationē. Videt̄ tñ ꝙ melius expōnatur hec lr̄a de gente iudaica q̄ꝫ ad illā que adheſit xp̄o.cuꝫ dr̄ q Cōgregabo claudicātē.i. gētem iudaicā:que dicit̄ claudicans ab antiquo.iij. Reg.xviij. Vſq̄ꝫ quo claudicatis in duas partes. Et ſimilit̄ in aduentu xp̄i claudicauit.q: aliq̄ adherebāt ſibi ſicut vero redēptori. alij autē reputabāt eū deceptorē vt patet ex decurſu euangelij.

ſtixerā cōſolabor. Et[u] ponam claudicātē in religās:ꝛ[x] eā que laborauerat in[y] gentē robuſtā. Et[z] regnabit dñs ſup eos i mōte ſyon:ex[a] hoc nūc ꝛ uſq̄ꝫ i eternū. Et[b] turris gregis nebuloſa[c] filia ſyon uſq̄ꝫ[d] ad te ueniet. ꝛ[e] ueniet ptās prima regnum filie hierlm̄. Nūc[f] q̄re merore cōtraheris: Nunqd[g] rex nō eſt tibi:aut[h] cōſiliar⁹ tu⁹ ꝑijt:quia[i] cōphēdit te dolor ſicut pturientē. dole ꝛ ſatage filia ſyon q̄ſi pturiēs q:[k] nūc egredieris d ciuitate:ꝛ hītabis in regione: et[l] uenies uſq̄ꝫ ad babilonē. Ibi[m] liberaberis: ibi redimet te dñs de manu inimicoꝝ tuoꝝ. Et[n] nūc cōgregate ſunt ſup te gentes multe:q[o] dicūt lapideř:et aſpiciat in ſyon oculus nr̄. Ipſi[p] aūt nō cognouerūt cogitatōes dñi:ꝛ nō intellexerūt cōſiliū ei⁹ q:[q] ꝯgregauit eos q̄ſi fenū aree. Surge[r] ꝛ tritura filia ſyon q:[s] cornu tuū ponā ferreū: ꝛ ungulas tuas ponā ereas. Et[t] cōminues pp̄los mltos ꝛ[u] interficieſ dño rapinas eoꝝ:ꝛ[x] fortitudinē eoꝝ dño uniuerſe terř. Nūc[y] uaſtaberis filia latrōis. Obſidionē[z] poſuerūt ſup[a] nos: i[b] uirga pcutient maxillam[c] iudicis iſrł

Capitulum quintū.

b Aut con.tuus perijt.q.d.nō: q: ſpūſſanctus docebit te de omnibus. i Quia cō.te do. primo in iudea de ꝑſecutiōe iudeoꝝ.ꝛ poſtea in alijs partib⁹ ex ꝑſecutōe tyrannoꝝ. k Quia nūc egredieris de ciuitate ꝛc.i. de hierlm̄. q: ſic dictū eſt i ꝑſecutōe ſancti ſtephani. fideles p maiori pte exierunt de hierlm̄.ꝛ diſpſi ſunt per regiones ꝑdicādo.

l Et veni.vſq̄ꝫ ad ba. ꝛ nō loquit̄ ibi d babylone que eſt i terra chaldeoꝝ q̄ iam erat ſubuerſa ꝛ inhabitabilis: ſed de babylone que eſt in egypto in q̄ fuit fides xp̄i publicata p matheū apl̄m in cuius ſorte venit egyptus. vt dic̄ hiero.in libro illuſtriū viroꝝ. Vel p babylonē hic intelligit̄ roma. ſicut.i.Petri.v. Salutat vos eccleſia q̄ eſt in babylone collecta.i.roma. ſm̄ ꝙ dicit Hiero.ꝛ oēs expoſitores in qua publicatū fuit euāgeliū p apl̄os petrū ꝛ paulum.

r Et eam quaꝫ eieceram. dimittēdo errare per diuerſa vicia. ſ Colligā.intra xp̄i eccleſiā. t Et quam afflixeram.ſ. per chaldeos ꝛ grecos ꝛ romanos.ꝛ ſubintelligitur. Conſolabor. y Expo.clau.in re.q: pauci de iudeis adheſerūt xp̄o reſpectu adherēciū aliorum. x Et eam que laborauerat. hoc dicitur de p̄mis credētib⁹ q̄ cū xp̄o in labore ꝛ afflictōe fuerūt p⁹ mortē eius. vt patet in actib⁹ apl̄oꝝ in plurib⁹ locis. y In gētē robuſtā.q: tolerabāt afflictōes ꝛ tormēta nō ſolū patienter ſꝫ ēt gaudēter. Act.v. Ibāt apl̄i gaudētes a cōſpectu conſilij q̄m digni habiti ſunt p noīe ieſu cōtumeliā pati. z Et regnabit do.ſu.eos in mon.ſyon.i.in eccleſia q̄ dr̄ mōs ſyon eo ꝙ ibi xp̄s fidē catholicā ꝑdicauit ꝛ ſpm̄ ſanctū ſup apl̄os miſit. a Ex hoc nūc ꝛ vſq̄ꝫ in eter. quia ſtatui eccle militātis ſuccedet ſtatus eccle triūphātis. cui⁹ non eſt finis. b Et turris gregis.i.tēplū q̄ð erat factuꝫ ad modū turris.ꝛ dr̄ greg. q: in atrio iuxta tēplū imolabātur greges in altari holocauſtoꝝ. c Nebuloſa.ex nebula fumi cōſurgente de holocauſtis q̄ totaliter incendebātur ad honorē diuinū. d Vſq̄ꝫ ad te veniet ſcilicet redēptor q̄ð impletū fuit q̄n ibi oblat⁹ fuit ꝛ ꝑdicauit. ꝛ ſubdit̄ cōditio venictis:cū dr̄. e Et veniet po.pria ꝛc. rōne ſue deitatis. f Nūc quare. Hic ꝯñr ponit̄ eccleſie ꝑſecutio. Sciēdū tñ ꝙ aliq̄ reſiduū hui⁹ capl̄i vſq̄ꝫ ibi. Nūc vaſtaberis exponūt de deductōe iudeoꝝ i babylonē ꝛ reductione.ꝛ litera ſatis pōt applicari.vſq̄ꝫ ibi. Surge ꝛ tritura. ſed vltra non pōt bene applicari.q: redeuntes de captiuitate babylonica nunq̄ꝫ habuerūt talē ptātē qualis h̄ deſcribit̄. ſed ſp fuerūt ſub ſeruitute. primo pſaꝝ ꝛ medorum. ſecūdo grecoꝝ. tertio romanoꝝ. Propter q̄ð ra.ſa. exponit hāc literā de tpe xp̄i. dicēs ꝙ in aduentu meſſie iudei erūt in magna ptāte ꝛ ſubijcientur eis oēs reges terre.literā v̄o ꝑcedētē exponit de captiuitate babylonica ꝛ ei⁹ reductione ſicut ꝛ ꝑcedētes. q̄ð aūt ſeq̄tur. Nūc vaſtaberis ꝛc. exponit de d̄ſtructōe babylonis p cyrū ꝛ dariū. Alij aūt exponūt de vaſtatōe iudee p ſennacherib tpe ezechie. Iſtas aūt expoſitiones nō ꝓſequor.q: videntur mihi diſtorte. ꝓpter q̄ð ſaluo meliori iudicio videt̄ mihi ꝙ hic primo ponit̄ ꝑſecutio eccleſie. ꝛ ſcd̄o ſynagoge.ibi. Nūc vaſtaberis. Et licet iſte due ꝑſecutiones fuerit eodem tpe ſaltē ꝓ pte. fines tñ cōtrarios habuerūt. q: ex ꝑſecutōe q̄ facta eſt ſub ſtephano primo martyre diſpſi fuerūt fideles de hierlm̄ p varias regiōes ꝑdicando fidē catholicā. Actu.viij. Synagoga ex ꝑſecutōne ſua defecit: q: captiuati iudeis p

m Ibi liberaberis.a ꝑſecutorib⁹ tuis. q̄ð fuit impletum tpe ꝯſtātini. n Et nūc cōgregate ſunt ſup te gētes multe. ꝑſequētes eccleſiā primo i iudea. vt pꝫ Actu.viij.ꝛ plurib⁹ alijs locis. poſtea p totū orbē p tyrannos nitētes extinguere fidē catholicā:iō ſubditur. o Que dicunt lapideř ꝛc. ſꝫ q: ſic dictū eſt i ꝑſecutōe magis creuit fides catholica. q̄ð fuit figuratū Exo.i. in filijs iſrł qui quātomagis opprimebant̄ tanto magis multiplicabātur ꝛ creſcebāt:iō ſubdit̄. p Ipſi aūt non cogno.cogita.dñi. q̄ tyrānoꝝ ꝑſecutionē cōuertit in eccle augmētationē p ꝯñū. ſicut vēditionē ioſeph in ei⁹ dñiū. Gen.xxxvij. ideo ſubditur. q Quia cō.eos qua.fe.aree.tibi ſubijciēdo.q: pricipes q̄ ꝑſequebantur fidē catholicā ſubmiſerūt colla ſua iugo xp̄i. vt patet de cōſtātino ꝛ de alijs pricipibus p orbē: ideo ſubdit̄. r Surge ꝛ tritura filia ſyon.i. eccleſia ſubijce tibi colla gentiū. s Quia cornu tuum ponā ferreū.i. dabo tibi virtutē ꝑdicandi conſtāter fidem: ꝛ confirmādi per miracula. ita ꝙ multitudo gētiū ſubijciet̄ tibi cōtra ptāte dyaboli. t Et cōminues pp̄los multos. inducēdo eos ad verā cōtritionē ſuoꝝ peccatoꝝ. v Et interficies dño ra.eoꝝ. in hebreo habetur. Et ſanctificabis.q: bona tpalia cōuerſorum ad fidem ſunt diuino cultui applicata i plurib⁹ locis p orbē ꝛ q: talia bōa dñr amortiꝫata: iō trāſlatio noſtra habet. Interficies. x Et fortitu.eorum do.vni.terre.i. xp̄o cui ſubiecta eſt gētium fortitudo. y Nūc vaſtaberis. Hic cōſequēter deſcribit̄ ꝑſecutio ſynagoge p romanos in vltionē mortꝫ xp̄i Luce.xix. in q̄ quidē ꝑſecutione defecit. quia deſtructo tēplo ꝛ iudea. iudei partiꝫ trucidati:ꝛ partiꝫ captiuati ſunt.ꝛ ſic ceſſauerunt legalia. ꝛ quia hoc fuit ſatis cito poſt ꝑſecutionē eccleſie i iudea. de qua dictū eſt in parte ꝑcedēti.ideo dicitur. y Nūc vaſtaberis filia latronis. id eſt gens iudaica. vnde ꝛ dñs Math.xxi. dixit de templo q̄ð erat in hierlm̄. Dom⁹ mea dom⁹ orationis vocabit̄. vos aūt feciſtis illā ſpeluncā latronū. z Obſidionē poſuerūt.i. ponēt:q: loq̄tur de futuro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. a Sup nos.ſ. iudeos. in quoꝝ ꝑſona loq̄tur ꝓpha q: erat de gēte illa. b In vir.per.ſ.romāi. c Maxillā iu.iſrł.i. ita vilit̄ tractabūt ꝛ affligent pſonas in ſtatu dignitatis exiſtētes ſicut gartiones. Vñ ꝛ tytus ſacerdotes qui erant in populo principales capta ciuitate iuſſit occidi. vt dicit ioſephus libro de iudaico. bello.

Capitulum. v.

T tu bethleem. Hic incipit capl'm in hebreo. in quo poſtq̄ ꝓpheta denūciauerat eccleſie ꝓmotionē. hic ꝯñr denūciat capitis cōditionē. ⁊ diuidit in duas ptes: qȝ primo ponit cō ditio xp̄i. ſcḋo adherētiū ſibi. ibi. Propt̄ hoc. Cōditio xp̄i dere: ꝙ eius ꝓphia de aduētu xp̄i ⁊ ꝓfectu adherētiū ſibi. debe ret cito impleri. iō hoc remouet dicēs. r Et erit iſte. ſ. xp̄s. v Pax. ⁊ dr̄ in abſtracto ꝑ excellētiā. ⁊ hoc mō dic̄ apl's Eph. ij. Ipſe eſt pax noſtra q̄ fecit vtraq; vnū. x Aſſyri⁹ cū vene rit in terrā noſtrā ⁊c. q. d. nō cito iſta pax. ſed oportet pri⁹ ter ram noſtram cōculcari ⁊ vaſtari per aſſyrios ⁊ chaldeos. de qui bus ſubdit̄ infra.

eſt ꝙ in vna perſona eſt de⁹ ver⁹ ab eterno: ⁊ hō in tpe. hoc ei eſt ſibi ſin gulare. Primo igitur ex primit̄ ei⁹ humanitas ex loco natiuitatis. cū dr̄. a Et tu bethle em ephrata. i. alio noīe ſic noīata. vt h̄r Gen. xxxv. b Paruulus es. ſ. locus. In milibus iuda. i. reſpectu ppl'i tui in dignitate ⁊ multitu dine. qȝ inde fuit tribus regia. inde eñ fuit nat⁹ dauid. i. reg. xvi. ⁊ quia nobilitas ciuitatis ma gis conſiſtit in populo q̄ in ſpacio. ideo Ma theus. ij. cap. allegauit auctoritatē iſtā ſic. Et tu bethleē terra iuda ne quaq̄ minima es in pn cipib⁹ iuda.

c T[a] tu bethleē ephrata paruul⁹ es i[b] milib⁹ iuda Ex[c] te mihi egredie̊ q ſit dña tor in iſrl': ⁊[e] egreſſus ei⁹ ab[f] ini tio a[g] dieb⁹ eternitatis. Pro pter[h] hoc dabit[i] eos uſq;[k] ad tē pus in q̄ pturiēs pariet. Et[l] reli quie fratrū[m] ei⁹ cōuertent̄[n] ad filios iſrl'. Et[o] ſtabit ⁊[p] paſcet i[q] fortitudie dñi i[r] ſublimitate no minis dñi dei ſui. Et[s] ꝯuertent̄ qȝ nūc magnificabit̄ uſq; ad ter minos terre. Et[t] erit iſte pax[u] aſ ſirius[x] cū venerit in terrā nr̄am ⁊ qñ calcauerit in domib⁹ noſtris Et[y] ſuſcitabim⁹ ſup eū ſeptē[z] paſtores: ⁊[a] octo primates ho mīes. Et[b] paſcēt terrā[c] aſſur in gladio: ⁊[d] terrā nemroth in lan ceis ei⁹. Et[e] liberabit ab aſſur cū venerit in terrā nr̄am: ⁊ cū cal cauerit in finib⁹ nr̄is. Et[f] erunt reliquie iacob in[g] medio ppl'oꝝ multoꝝ q̄ſi ros a[h] dño: ⁊ q̄ſi ſtil le ſup herbā q̄ nō expectat virū ⁊ nō ꝓſtolat̄ filios hoīm. Et[i] e rūt reliq̄e iacob in gētib⁹ in me dio ppl'oꝝ multorū q̄ſi[l] leo in iu mētis ſiluarū: ⁊ q̄ſi catul⁹ leōis in gregib⁹ pecoꝝ. Qui cū trā ſierit ⁊ conculcauerit ⁊ ceperit non eſt q eruat. Et[k] exaltabit̄

Aſſyrij eñ primo vaſtauerūt iude am captiuando decē tribus. iiij. reg. xvij. ⁊ poſt ea chaldei alias reliquias duas. iiij. reg. vl.

y Et ſuſcitabi mus. i. ſuſcitan do denunciabi m⁹. ego ⁊ alij ꝓ phete.

z Septē paſto res. i. ſeptē duces pſaꝝ ⁊ medoꝝ de quoꝝ cōſilio reges cuncta fa ciebāt. Heſte. i.

d Et te mihi egre. q̄ ſit do. in iſrl'. glo. Ra. ſa. i. meſſias filius dauid. ⁊ hoc idem dixerūt ſacer dotes ⁊ legiſperiti ab herode req̄ſiti vbi xp̄s naſceretur. Math. ij. di centes. In bethleem iude. ſic eñ ſcriptū eſt ꝑ ꝓpham. Et tu bethleem ⁊c. Ex quo pȝ ꝙ aliq̄ catholici exponētes hāc ſcripturā de ezechia re ge. magis iudaiſāt q̄ hebrei. ⁊ cū hoc diuertunt ab intētione euange lij. Conſequēter exprimit̄ xp̄i diuinitas cū dr̄. e Et egreſſus eius id eſt emanatio. f Ab initio. i. a patre. qui eſt ꝓncipiū filij.

g A diebus eternitatis. qȝ hec emanatio eterna. ſp eñ naſcit̄ filius a patre. ⁊ ſemꝑ nat⁹ eſt. h Propter hoc. Hic ꝯñr agit̄ de adherēti bus xp̄o. quoꝝ primo ponit̄ ꝓfect⁹. ſecūdo ꝓficiēdi mod⁹. ibi. Et erunt reliq̄e. Prima in duas. qȝ primo oñdit̄ ꝓpoſitū. ſcḋo remouet̄ dubiū: ibi. Et erit iſte. Circa primū ponit̄ cōtinuatio ad p̄dicta. Dictū eſt eñ ꝙ xp̄s ſm humanā naturā fuit de bethleem. ⁊ ſic iude⁹ ⁊ legem ſeruauit Propt̄ hoc voluit deferre ppl'o ⁊ legi. qȝ q̄uis in morte eius lex ceſſa uerit q̄tū ad efficatiā: tñ ad tp̄s potuit ſeruari vt ſynagoga cū honore duceret̄ ad ſepulcrū vt dicit Augu. Silr̄ q̄uis ppl's iudaic⁹ q̄tū ad incredulos eſſet morte dign⁹ ꝓpter mortē xp̄i. tñ iſta punitio fuit dila ta vſq; ad annū. xlij. in quo deſtructa fuit ciuitas ⁊ tēplū. ⁊ ppl's capti uat⁹ ꝑ exercitū romanoꝝ. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄.

h Propter hoc. i. propter aſſumptionē hūane nature de iudeis ⁊ ho norabili terminatōe legis. i Dabit eos. i. ꝑmittet iudeos habita re in hieruſalē ⁊ iuda. k Vſq; ad tēpus pu. euan. in quo ꝑ orbē nati ſunt eccl'ie filij. ⁊ hoc fuit impletū etiā tēpore aploꝝ. ſicut declaratū fuit ſupra Amos. ix. ⁊ diffuſius ſup illud pš. xviij. In oēm terrā exi uit ſon⁹ eoꝝ. Illud fuit tp̄s. xlij. annoꝝ p̄dictoꝝ. in quo publicatū fuit euāgeliū ⁊ ſynagoga ducta ad ſepl'crū. ⁊ qȝ pauci ꝯparatiue de iudeis fidē receperūt. iō ſeq̄tur. l Et reliq̄e. i. pauci cōꝑatiue. m Fra trū eius. i. iudeoꝝ q̄ dicūtur fratres xp̄i. qȝ fuit ex eis ſm carnē.

n Cōuertētur ad filios iſrl'. i. ad fidē. xij. patriarchaꝝ q̄ fuerūt filij ia cob. alio noīe dicti iſrl'. vel ad. xij. aplos qui dicūtur filij iſrl'. i. xp̄i vidē tes deū in hūanitate ab inſtāti cōceptōis. qȝ vocati ab eo fuerūt p̄ ce teris tpe ⁊ dignitate. ⁊ qȝ ad literam fuerūt de ppl'o iſrl'. o Et ſta bit. xp̄i eccleſia q̄tūcūq; ꝑſecutōibus fuerit ꝯcuſſa. p Et paſcet filios ſuos. fidei doctrina. q In fortitudine dñi. i. miraculis con firmata Marci vl. Predicauerūt vbiq; dño cooperante ⁊ ſermonē cō firmāte ſequētib⁹ ſignis. que nō pñt fieri niſi v̄tute diuina. r In ſublimitate noīs dñi dei ſui. i. ieſu xp̄i in cui⁹ noīe in p̄mitiua eccleſia cō muniē fiebāt miracula. ſue deitatis oñſiua. Et qȝ de gētib⁹ plures fu erūt cōuerſi per orbē vniuerſū. ideo ſubdit̄. s Et cōuertētur. quia nūc magnificabit̄. ſ. nomē xp̄i. vſq; ad terminos terre. t Et erit Hic ꝯſequēter remouet̄ dubiū. poſſent eñ iudei michee ꝯtēporanei cre

Et iſti dederūt conſiliū cyro ⁊ dario de inuaſione vtriuſq; regni ſ. aſſyriorum ⁊ chaldeorū. ⁊ qȝ ceperunt regnum babylonie. vt patet Dan. v. per ꝯñs ⁊ regnū aſſyrioꝝ. q̄ḋ erat iam ſub pote ſtate babylonis redactū. a Et octo p̄mates. ſ. in exercitu ꝑ ſaꝝ ⁊ medoꝝ. qui dicebātur cōſtabularij vel mareſcalli bellatoꝝ directores. b Et paſcent. i. deuorabūt. c Terrā aſſur i gladio. In hebreo h̄r. Et cōfringent. Et rō hui⁹ diuerſitatis ē qȝ verbū hebraicū hic poſitū eſt equocū ad paſcere ⁊ cōfringere.

d Et terrā nemroth in lanceis ſuis. hec eſt terra babylonie in q̄ primo regnauit nemroth. Gen. x. e Et liberabit ab aſſur ⁊c. ita ꝙ nō poterit venire in terrā noſtrā: ſicut venerat antea.

f Et erūt. Remoto dubio. ꝓpheta reuertit̄ ad oñdendum circa adherētes xp̄o ꝓficiēdi modū oñdēs primo ꝙ hoc erit v̄tute diui na. ſcḋo ꝙ nō hūana. ibi. Et erit. Circa primū dr̄. f Et erūt reliq̄e iacob. i. apli ⁊ alij primi credētes. qui ſupra dn̄r reliq̄e.

g In me. po. mul. q̄ſi ros. faciētes ppl'os fructificare. qḋ vide mus impletū ꝑ orbē vniuerſum. h A dño. fructificatio eñ q̄ fit v̄tute roris nō fit hūana ꝓuidētia. ſed diuina: ideo ſubditur. Que nō expectat viꝝ ⁊c. i Et erūt reliq̄e. i. p̄dicti apli ⁊ di ſcipuli. l Quaſi leo ⁊c. qȝ ſicut nō impedit̄ leo a cōſecutōe pre de. ſic nec apoſtoli a gētiū cōuerſione. iō ſubdit̄. Qui cū tranſie rit ⁊c. k Exaltabitur man⁹ tua. i. ptās aploꝝ. ⁊ mutat̄ hic mod⁹ loq̄ndi de tertia ꝑſona ad ſecūdā. l Sup hoſtes tu os. i. demōes quos fugabāt ab ydolis ⁊ corꝑib⁹ obſeſſis.

m Et oēs ini. tui interi. qḋ pōt intelligi de ſacerdotib⁹ ydoloꝝ vel de iudeis cōtra xp̄m obſtinat̄. qui deſtructi fuerunt ⁊ capti uati ꝑ romanos in vltionē mortē xp̄i ⁊ diſcipuloꝝ ei⁹. quoꝝ ali quos occiderūt. vt ſtephanū iacobū fratrē iohānis. vt h̄r in acti bus aploꝝ. ⁊ iacobū fratrē dñi. ſm ꝙ dicit ioſeph⁹. xx. libro an tiq̄tatū. n Et erit. Hic cōſequēter oñdit̄ ꝙ ꝓfect⁹ diſcipu loꝝ xp̄i non fuit v̄tute hūana vt pote v̄tute armoꝝ ⁊ munitio num. ꝑ quē modū creuit lex machometi: ideo ſubdit̄. o Au ferā equos tuos de medio tui. i. virtute armoꝝ ⁊ cōſimiliū nō ꝓ ficiens in cōuerſione gētiū. p Et ꝑdam ciui. ter. tue ⁊c. i. in fortalicijs nō erit cōfidētia tua. ſed in ꝑtāte diuina. ꝑ talē modū loq̄tur zacharias ꝓpha. ij. ca. Abſq; muro habitabit hieruſ' pre multitudine hoīm. ⁊ loq̄tur de hieruſ' poſt ei⁹ reedificationē per neemiā. vt videbit̄ ibi dño ꝯcedēte. ⁊ ſic cū dr̄. Abſq; muro ⁊c. nō intelligit̄ per hoc deſtructio muroꝝ. ſed ꝙ nō eſſent neceſſa rij ꝓ defenſiōe ciuitatis. q Et auferam maleficia. qȝ ydola tria ⁊ diuinationes ⁊ conſilia ad ydolatriā ꝑtinētia ꝑ p̄dicati

onem apoſtolorum ⁊ aliorum credentium ſunt a gentilibus cre dentibus amota. r Et faciam in furore ⁊ indignatione vl tionẽ. pene in pñti illate ſunt medicine. ⁊ ideo nõ dicũtur ꝓprie vitio furoris ſeu indignationis: ſed pene gehẽne. ⁊ ideo de ipſis hic loquit̃. s In oĩbus gẽtibus que nõ audierũt. ſ. p̃dicati ones apoſtoloꝝ ⁊ doctorum fide liũ qui non cõmi nãtur penas tp a les ſed futuras ⁊ eternas.

Capitulu3. vi.

Udite. Poſt q̃ pro pha de nõ̃ chriſti ad uentu. hic pñt i crepat pplm in credulũ: ⁊ prĩo ponitur hec incre patio. ſcdo conſolatio. vt poſt vinũ mordicatiuum infundatur oleũ lenitiuum. ſ. ca. ibi. Melere ris. Prima i duas. q2 prĩo incre patur populus vt ingrat⁹ de be neficijs. ſecundo vt iniuri⁹ vicĩs ibi. Audite trib⁹ Prĩa in tres. q2 prĩo multiplex dĩ beneficiũ recolit̃ ſecundo falſitas gratitudinis ex cludit̃. ibi. Quid dignũ. tertio ve ritas cõcluditur. ibi. Indicabo. Circa primũ dr̃.
a Audite q̃ dñs loquit̃. q. d. ſunt diligenter atten denda.
b Surge tu mi chea.
c Contende iu dicio. aduerſum montes ⁊c. id eſt

manus tua ſup[l] hoſtes tuos ⁊[m] oẽs inimici tui interibũt. Et[n] erit in die illa dicit dñs: auferã[o] equos de medio tui: ⁊ diſp̃dã q̃drigas tuas. Et[p] p̃dã ciuitates terre tue: ⁊ deſtruã oẽs munitõnes tuas. Et[q] auferã maleficia de manu tua: ⁊ diuinatões nõ erũt i te. Et perire faciã ſculptilia tua ⁊ ſtatuas tuas de medio tui. Et nõ adorab ult' opa manuũ tuaꝝ: ⁊ euellã lucos tuos d̃ medio tui. Et cõterã ciuitates tuas: ⁊[r] faciã i furore ⁊ indignatione ultionẽ in[s] oĩbus gẽtib⁹ qui nõ audierũt. Capi. vj.

a Udite[a] q̃ dñs loquitur Surge[b] cõtẽde[c] iudicio aduerſũ mõtes: ⁊ audiant colles uocẽ tuã. Audiãt mõtes iudiciũ dñi ⁊[d] fortia fundamenta terre: q2[e] iudiciũ dñi cum pplo ſuo: ⁊ cũ iſrl' diiudicabit. Popule me⁹ qd feci tibi aut qd moleſtus fui tibi: Reſponde mihi q2 eduxi te de terra egypti: ⁊ d domo ſeruientiũ liberaui te: ⁊[f] miſi añ faciẽ tuã moyſen ⁊ aarõ ⁊ mariã. Popule me⁹ memento[g] q̃ſo qd cogitauerit cõtra te balach rex moab: ⁊[h] qd rñderit ei balaã fili⁹ beor de[i] ſethim uſq3 ad galgalã: ut[k] cognoſceres iuſticias dñi. Quid[l] dignũ offeraz dño: Curuabo[m] genu deo excelſo. Nũq̃d[n] offerã ei holocauſtomata ⁊ uitulos ãniculos Nũq̃d placari põt dñs in milib⁹ arietũ an in mltis milib⁹ hircoꝝ pinguiũ. Nũq̃d[o] dabo primogẽitũ meũ p ſcelere meo fructũ uẽtris mei, p pctõ aĩe mee. Indicabo[p] tibi o hõ qd ſit bonũ: ⁊[q] qd dñs requirat a te. Utiq3[r] facere iudiciũ ⁊ diligere[s] miſericordiã: ⁊[t] ſolicitũ ambulare cũ deo tuo. Uox[u] dñi ad ciuitatẽ clamat ⁊[x] ſal⁹ erit timẽtib⁹ nomẽ ei⁹. Audite[y] trib⁹. Et[z] qs approbabit illd. Adhuc[a] ignis in[b] domo impij: theſauri[c] iniqtatis: ⁊[d] mẽſura minoris[e] plena. Nũq̃d[f] iuſtificabo ſtateraz impiaz: ⁊ ſaccelli põdera doloſa. In q̃bus diuites ei⁹ repleti ſunt iniquitate ⁊ hitantes in ea loq̃bant mẽdaciũ ⁊ lingua eoꝝ fraudulẽta in ore eorum. Et[g] ego ergo cepi[h] percutere te perditione ſup peccatis tuis. Tu[i] comedes ⁊ nõ ſaturaberis: ⁊[k] humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes ⁊[m] non ſaluabis ⁊[n] quos ſaluaueris: in gladiũ dabo. Tu[o] ſeminabis ⁊ non metes: tu[p] calcabis oliuaz ⁊[q] nõ ungeris oleo

aduerſum ſuperbos ppli mei. d Fortia fundamẽta terre. i. reges ⁊ principes quoꝝ officiũ eſt terram cõſeruare. e Q2 iudiciũ dñi cũ pplo ſuo. oſtẽdendo ſuã benignitatẽ per bñficia ⁊ ppli ingratitudinẽ. cũ ſubdit̃. Popule me⁹ ⁊c. ⁊ p3 litera vſq3 ibi. f Et miſi ante ⁊c. q2 moyſes erat dux ppli: aaron ſacerdos. Maria ꝓphetiſſa. Exo. xv. g Memẽto q̃ſo quid co. balach. q2 cogitauit debellare pplm iſrl' per adiutoriũ maledictionis balaã ſup ipm Nu. xxij. h Et q̃d rñderit ei balaa3 dicens. Quõ maledicã. cui nõ maledixerit dñs Nu. xxiij. Et iterũ ibidẽ. Ad bñdicẽdũ adduct⁹ ſum bñdictionẽ ꝓhibere nõ valeo i De ſethim vſq3 ad galgalã. i. de exercitu iſrl' : qui tunc erat in ſethim Nu. xxv. ⁊ p̃cedebat̃ vſq3 ꝓpe iordanẽ iuxta quem eſt galgala ex oppoſito tñ in terra promiſſionis. Ra. ſa. exponit ſic. De ſethim. i. Quis pplus iſrl' in ſethim peccauerit peccato phegor Nu. xxv. tñ dñs nõ dimiſit eũ. ſed introduxit eũ in galgala3 que eſt in terra ꝓmiſſionis. k Et cognoſceres iuſticias domini. i. fidelitatẽ ei⁹ ad abraam yſaac ⁊ iacob iplẽdo q̃d eis ꝓ

miſerat. l Quid dignũ. Hic pñt excludit̃ falſitas gratitudinis. cũ dr̃. Quid dignũ offerã dño. ad reddẽdũ grãs debitas de tantis bñficijs. m Curuabo genu deo excelſo. hñdo deuotiõis ſigna cũ mala vita. q. d. nõ eſt hec vera gratitudo. Eſa. i. Cũ multiplicaueris orõẽs nõ exaudiã. n Nũquid offe. ei holocauſtomata ⁊c. q. d. talibus ſacrificijs nõ placatur deus. q2 talia ſm ſe nõ ſunt accepta. ſed ex fide ⁊ deuotione offerẽtis.

o Nũquid da. pri. me. q. d. hoc nõ valet. quia mors innocẽtis deo nõ placet. vnde ⁊ abraam non p̃cepit de⁹ imolare filiũ ſuum. Gẽ. xxij. vt ſic impleret̃. ſed vt obediẽtia abrae manifeſtaret̃.
p Indicabo tibi. Hic cõſequenter ṽitas gratitudinis cõcludit̃. Indicabo tibi o hõ q̃d ſit bonũ deo p ſe acceptũ.
q Et quid do. requi. a te. p gratitudine de bñficijs tibi datis.
r Utiq3 facere iudiciũ. id eſt habere iuſticiã nõ tñ in habitu. ſ3 etiã in effectu. ⁊ hoc ad omnes
s Diligere miſericordiam. ad paupes. ⁊ dicit diligere. q2 opa pietatis nõ ſunt meritoria. niſi fiant ex charitate.
t Et ſolicitũ ambu. cũ deo tuo. i. mãdata eius diligenter adimplendo
v Uox do. ad ciui. cla. p me ⁊ alios ꝓphetas iſta predicta.

x Et ſalus erit timẽ. timore filiali. qui eſt ãnexus charitati in via.
y Audite. Hic pñt arguit̃ pplo de vicijs. ⁊ p̃ de vicio fraudulentie. ſecundo de vicio fraterne inimicitie. in p̃cipio capituli ſequẽtis. Prima in duas. q2 prĩo arguit̃ culpa. ſecũdo ſubditur pena. ibi. Et ego. Circa primũ dicit ꝓpheta.

x Audite trib⁹. ſ. iſrl' generalit̃ vocẽ dñi p̃dictã. z Et quis ap. illud corde aſcẽdẽdo ⁊ ope adimplendo. q. d. pauci aut nulli. ⁊ ſubdit̃ cã huius ipedimẽti. a Adhuc ignis. ſ. cõcupiſcẽtie ardẽtis.
b In domo impij. i. i ipſa vxore ⁊ familia tota. c Theſauri ini. i. iniqtate acq̃ſiti d Et mẽſura minor. ad decipiẽdũ emẽtes.
e Ire plena. i. vindicte dei ꝓuocatiua. f Nũquid iuſtifi. ſta. ipiã ⁊c. q. d. nõ. cũ ſim iuſticie regula. loq̃tur eñ ꝓpha in pſona dñi cetera patẽt. g Et ego. Hic pñt ſubdit̃ pẽa. cũ dr̃. Et ego ergo. i. propt̃ p̃dictã fraudulẽtiã. h Cepi per. te pdi. i. captiuatõe de terra tua. Regnũ eñ. x tribuũ ⁊ regnũ duaꝝ prĩo fuerũt afflicta multiplicit̃ ꝓpt̃ pctã ſua. ⁊ tandẽ captiuata. vnũ p aſſyrios. aliud p chaldeos.
i Tu co. ⁊ nõ ſa. cibo tibi deficiẽte. k Et hu. tua in me. tui. i. in medio terre tue cõfunderis ab aduerſarijs tuis. l Et ap. In heb. hẽ. Et attinges. ſ. aduerſarios tuos ducẽtes filios tuos tecũ captos.
m Et nõ ſalua. de ma. eo. q2 eis nõ poteris p̃ualere. n Et q̃s ſaluaueri ⁊c. i. ſi contingat te aliq̃s ex eis ſaluare interficiẽtur aliũde.
o Tu ſe. ⁊ non me. q2 aduerſarij tui colligẽt meſſem vel deſtruent.

p Tu cal. oli. oleū exp̄mēdo. q Et nō vnge. pulmēta tua ide cō/diēdo. r Et muſtū. ⁊c. q. d. labores tuos alij comedent ⁊ bibent. ⁊ tu famelic⁹ ⁊ ſitibūdus remanebis s Et cuſtodiſti p̄cepta amri ⁊c. qui fuerūt ydolatre peſſimi vt hr̄. iiij. reg. t Et ābulaſti in volu/ptatib⁹ eoꝝ. q2 nō fuerūt ydolatre ſolū ſ3 etiā carnalib⁹ vicijs ſubditi

patienter d Donec cām meā iudicet. cōtra babylones. licet eñ regnū iuda fuerit punitū iuſte ex p̄te diuine iuſticie: tamē hoc chaldei exequebātur iniqua volūtate. e Educet me in lucē cōſolationis. f Videbo iuſticiā ei⁹. de chaldeis fiendā per cyrum ⁊ dariū. g Et aſpiciet inimica mea. i. babylonia.

v Ut darē te in p̄ditionē ⁊c. iſtud vt: nō tenetur hic cauſatiue. ſed cōſecutiue. q2 captiuitas regni iſrl' ad h' cōſecuta eſt ⁊ deriſio ⁊ obprobrium totius populi

Capitulum. vij.

Ue mihi. Hic cōſequēter arguit pplm̄ de peccato fraterne inimicitie. ⁊ primo plangit ꝓpheta ꝓ gentis ſue malicia dicēs. a Ue mihi q2 fa. ſum ſicut q̄ col. in au. racemos. dimiſſos eo q̄ nō poterūt maturari: idō ſubdit. b Non eſt bo. ad come. ſ. apt⁹. In heb. ſic hr̄. Fact⁹ ſum ſicut q̄ colligit fic⁹. ⁊ ſubintelligit malas. ita q̄ comedi nō p̄nt: idō ſubditur. c Precoq̄s ficus. q̄ prio maturātur d Deſiderauit aīa mea ſed ſupple nō inuenit. ꝓ hoc ꝓpheta metaphorice exp̄mit in pp'lo habūdantiam mali ⁊ defectū boni: idō ſubdit. e Perijt ſanct⁹ de terra. i. ꝑfectus a malis: idō ſequit. f Oēs in ſan. inſidi. querētes īterficere iuſtos machinationib⁹ diuerſis. g Malū manuū ſuaꝝ di. bo. q2 q̄lis vnuſquiſq3 eſt talis ſibi finis videtur. h Princeps poſtulat. leuari extorſionē a ſubditis.

⁊ muſtū ⁊ nō bibes uinū. Et [s] cuſtodiſti p̄cepta āri ⁊ oē op⁹ dom⁹ achab: ⁊ [t] ābulaſti ī uoluptatib⁹ eoꝝ: ut [u] darē te in p̄ditionē ⁊ hitātes in ea in ſibilū: ⁊ obprobriū p̄pli mei portab'. ca. vij.

u Ue [a] mihi q2 fact⁹ ſum ſicut q colligit in autūno racemos uindimie. Nō [b] ē botr⁹ ad comedēdū p̄coquas [c] fic⁹ deſiderauit [d] aīa mea. Perijt [e] ſanct⁹ de terra: ⁊ rect⁹ in hoīb⁹ nō eſt. Oēs [f] in ſanguie inſidiant' uir fratrē ſuū ad mortē uenatur Malū [g] manuū ſuaꝝ dicūt bonū Princeps [h] poſtulat: ⁊ [i] iudex in reddēdo eſt. Et [k] magn⁹ locut⁹ eſt deſideriū aīe ſue: ⁊ [l] cōturbauerūt eā. Qui [m] optim⁹ ī eis eſt q̄ſi [n] paliur⁹: ⁊ [o] q rect⁹ quaſi [p] ſpina de ſepe. Dies [q] ſpeculatōnis tue uiſitatio tua uēit. Nūc erit uaſtitas eoꝝ. Nolite [r] credēre amico: ⁊ nolite cōfidere in duce. Ab [s] ea q̄ dormit in ſinu tuo cuſtodi clauſtra oris tui q2 fili⁹ cōtumeliā facit p̄ri: ⁊ filia cōſurget aduerſus matrē ſuā: nur⁹ aduerſus ſocrū ſuā: ⁊ inimici hominis domeſtici ei⁹. Ego [u] aūt ad dn̄m aſpiciā: expectabo deū ſaluatorē meū. Audiet me de⁹ me⁹. Ne [x] leteris inimica mea ſuper me q2 cecidi. Cōſurgam [y] Cū [z] ſedero ī tenebris: dn̄s [a] lux mea eſt. Irā [b] dn̄i portabo [c]: q2 peccaui ei donec [d] cāz meā iudicet: ⁊ faciat iudiciū meū. Educet [e] me in lucē: uidebo [f] iuſticiā eius. Et [g] aſpiciet inimica mea. Et [h] opiet' cōfuſione q̄ dicit ad me. Ubi [k] ē dn̄s de⁹ tu⁹: Oculi [l] mei uidebūt ī eam. Nunc [m] erit [n] in cōculcationē ut lutū platearū. Dies [o] ut [p] edificent' macerie tue. In [q] die illa lōge [r] fiet lex. In [s] die illa et [t] uſq3 ad te ueniet aſſur: ⁊ [u] uſq3 ad ciuitates munitas ⁊ a ciuitatibus mūitis uſq3 [x] ad flumen: ⁊ [y] ad mare de mari: ⁊ [z] ad mōtē de mōte. Et [a] terra erit in deſolationē ꝓpter hitatores ſuos: ⁊ ꝓpter fructū cogitationū eoꝝ. Paſce [b] pp'lz tuū in [c] uirga tua: gregē hereditatis tue: habitātes [d] ſolos ī ſaltu. In [e] medio carmeli paſcent' baſan ⁊ galaad iuxta dies anti/

h Et opiet' confuſiōe. i. vndiq3 erit cōfuſa i Que dicit ad me. deriſorie. k Ubi eſt deus tuus. q. d. nō poteſt te de captiuitate liberare. l Oculi mei videbūt in eā. i. eꝰ miſeriā. m Nūc. i. cito. n Et erit ī cōculcatione vt lutuz per cyrū et dariū o Dies. ſupple venient. p Ut edificētur ma. tue. v'bū ē ꝓphe alloquēns captiuitatem iudē de reditu captiuitatis babylonice. ſ3 q2 ꝓpha loq̄bat' lōge ante captiuitatem ⁊ e⁹ reditū: ideo denunciat q̄ terra iuda eſſet prius affligēda per regē aſſyrioꝝ dicens q In die illa. i. t̄pe achā ydolatre. r Longe fiet lex. q2 fec' deponi altare dn̄i vbi offerebantur hoſtie ſc̄m leges. ⁊ iuſſit eas offerri ſuper altare ſacrilegus

Et iudex in red. eſt. i. ſub rege conſtituti ſtudent per iniuſticias ad ſa/
i tiſfaciendum regi. ideo ſubditur k Et ma. lo. eſt deſi. aīe ſue. i. rex ſuis miniſtris exp̄mit ſuā voluntatē. l Et cōturbauerūt eā. i. miniſtri dure tractauerūt gentē ſubditā p̄ iniuſticiā. m Qui optim⁹ ī eis eſt. i. min⁹ mal⁹. n Quaſi paliurus. i. herba pūgitiua. o Et qui rect⁹. in cōpatōe ad nequiores. p Quaſi ſpina de ſepe. pungēs ⁊ anxiās pplm̄ iuſte. q Dies ſpeculatōis tue. i. captiuitatis tue a ꝓphetis p̄uiſe ⁊ p̄nūciate. r Nolite cre. amico. i. pſeudo ꝓphe. ꝓmittēti vobis ſecuritatē. q̄ſi ſit vere amic⁹. s Et noli. cōfi. in duce. i. rege credētes q̄ poſſit vos ab aduerſarijs liberare. t Ab ea q̄ dormit ⁊c. i. ab vxore ꝓpria. q. d. tāta iminet vobis miſeria q̄ nullus poterit cōfidere de alia pſona q̄tūcunq3 ſibi ſit cōiuncta. v Ego aūt ad dn̄m aſpici. ꝓ onēdo in eo totā meā fiduciā. verbū ē ꝓphete ꝓ ſe ⁊ ſuis ſimilib⁹ in futuris tribulationib⁹. x Ne leteris. Poſt pp'li increpationē. hic vltimo ꝓpheta redit ad ei⁹ cōſolationē primo denūciando captiuitatis terminationē. ſecūdo poſt terminum dei cōſolationē. ibi. Paſce pplm̄. Circa primū dicit x Ne leteris inimica mea. i. tu babylon ne leteris de captiuitate iuda. Quia cecidi. in manib⁹ tuis. y Cōſurgā. ꝑ cyrū liberādo. h' eñ nō pōt intelligi de captiuitate. x. tribuū que nō redijt. z Cū ſedero in tenebris. i. poſt q̄ fuero in tribulatōe captiuitatis. a Dn̄s lux mea eſt. afferēs mihi leticiā b Irā dn̄i. i. penā ab eo inflictā mihi, c Portabo

iiij. reg. xv. s In die illa. i. t̄pe ezechie filij achaz. t Uſq3 ad te ve. aſſur. i. ſennacherib rex aſſyrioꝝ qui venit vſq3 ꝓpe hierl'z ad capiēdū eam. v Et vſq3 ad ciuitates munitas. q2 vaſtauit in circuitu totā terrā. x Uſq3 ad flumē. i. iordanē q̄ eſt termin⁹ terre ꝓmiſſionis v'ſus orientē. y Et ad mare de mari. i. de mari mortuo vſq3 ad mare mediterraneū z Et ad mōtē d' mōte. i. de mōte ſyon vſq3 ad montē libani. qui eſt in termio aq̄lonari iudee a Et terra erit in deſolationem ꝓpt' habitatores ſuos. i. ꝓpter peccata achā ⁊ alioꝝ regū ydolatraꝝ. qui fecerūt ydolatrare pplm̄. b Paſce pplz. Hic ꝓpheta denūciat pp'lo cōſolationē poſt reditū captiuitatis babylonice. dirigēs ſermonē ad deū dicēs. b Paſce pplz tuum. i. paſces. c In virga tua. i. in directōe tua. eū reducēdo de captiuitate babylonica. d Habitantes ſolos in ſaltu i. ex tua ꝓtectione poterūt habitare ſecuri in ſaltu: vbi habitāſere. vñ. i. Eſdre. viij. dicit q̄ eſdras nō petiuit eq̄tes a rege. dicens q̄ in via ꝓtegerētur diuia ꝓtectione. e In medio carmeli paſcētur ⁊c. i. in loco fertili. f Uidebūt gētes ⁊ cōfun. ſamaritani eñ vidētes illos qui de captiuitate venerāt ꝓſperari ī reedificatione ciuitatis ⁊ tēpli ⁊ in alijs fuerūt multus ꝑturbati ⁊ cōfuſi. vt hr̄ eſdre ⁊ neemie. g Aures eoꝝ ſurdeſcent i. declinabūt audire ꝓſperitatē eoꝝ ꝑ inuidia qua torquebūtur

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſicut ſerpens in puluere volutaẜ. b Dñm deum noſtruʒ nõ deſiderabũt timore ſeruili. timentes a deo puniri ꝓpter mala q̃ conabũtur facere ꝑplo tuo reuerẽti. ꝛ ꝓpter iſta ad dei laudes aſſurgit ꝓpheta dicẽs. i Quis de. ſi. tui. q. d. nullus. q: tu es ſolus deus verus. k Qui auſers iniquitatẽ. a ſeruis tu/is ꝑ pene medi/cinã.

l Non immittet mutat propheta modum loquẽdi de ſcda perſona ad tertiã.

m Ultra furorẽ ſuũ. ſi pſeuerent i bono. talia enĩ ſunt ſub cõditiõe intelligenda. ſicut dictũ fuit dẽ ſuꝑ Hiere. xviii.

Deponet iniq̃ta tes nr̃as. q̃ erat eis nos grauãs

n Et ꝓijciet i ꝓfũdũ maris .i. faciet eas nõ appa rere ad punitionẽ ꝛ reuertẽ ad loquẽdũ i ſcda pſona di. o Dabis veritates iacob ꝛc. id ẽ adim plebis ꝓmiſſio nes factas patri b⁹ noſtris. q̃ tũc i plẽte erant. ꝛ mo do iplete ſunt in domino ieſu xp̃o cui ẽ honor ꝛ glo ria in ſecula ſeculorũ Amen.

quos: ſm̃ dies egreſſionis tue de terra egypti. Oſtendam ei mirabilia. Uidebunt[f] gentes: ꝛ cõfundẽtur ſuꝑ oĩ fortitudine ſua. Ponet manũ ſuꝑ os aures[g] eorum ſurde erunt. Lingẽt puluerẽ ſicut ſpẽtes: velut reptilia terre ꝑturbabuntur de edib⁹ ſuis. Dominũ[b] deũ nr̃m nõ deſiderabũt: ꝛ timebunt te Quis[i] de⁹ ſiliſtui qui[k] auſers iniquitatẽ: ꝛ tranſis pctm̃ reliquiaꝝ hr̃ditatis tue. Non[l] immittʒ ultra[m] furorẽ ſuũ: quoniã uolẽs miſcdiã eſt. Reuerteẜ et miſerebiẜ nr̃i. Deponet iniquitates nr̃as ꝛ[n] ꝓijciet i ꝓfundũ maris oĩa pctã noſtra. Dabis[o] uirtutẽ iacob: miſcdiã abraaʒ: q̃ iuraſti patrib⁹ noſtris a dieb⁹ antiquis.

Explicit Micheas ꝓpheta.

expꝛeſſio. ꝛ expſſionis cõfirmatio. ibi. Siq̃dẽ in fine. Dicit igiẜ.

a Naũ ꝓphetam ante aduẽtũ regis aſſyrioꝝ .i. ſalmanaſar.

b Qui ꝑplm iſrl̃ ꝛc. iiij. reg. xvij. c Fuiſſe. nõ ꝓphetaſſe ne ꝯdicaẜ ei qð d̃r infra eodẽ ꝓlogo. Iã ei. x. tribus ab aſſyrijs ducte fuerãt in captiuitatẽ. Sʒ ꝯriũ videẜ. ſ. ꝙ ipſe ꝓphauit tꝑib⁹ ioathe Achaz ꝛ ezechie regũ iuda. ſ. eo tꝑe quo micheas ſm̃ regulã Hiero. ſupra poſitã in fine illi⁹ ꝓlogi. ſ. Non idem eſt ordo ꝛc. Rñ. regula illa intelligẽda eſt ꝙ̃tuʒ ad aliqð tẽpus nõ ꝙ̃tuʒ ad omne vnde iſte ꝓpha ꝓphauit tꝑe ezechie q̃ micheas ſiẜ ꝓphauit.

Incipit ꝓlogus in Naum ꝓphetam.

Naũ[a] ꝓphetã añ aduẽtũ regis aſſyriorum qui[b] ꝑplʒ iſrl̃ captiuũ i ſuaʒ regionẽ tranſtulerat fuiſſe[c] hebreorum traditõ ꝯfirmat. Si[d] quidẽ in fine h⁹ lectõis ꝑdicti[e] regis aduẽtũ ideʒ ꝓpheta annũciare mõſtraẜ. Sʒ[f] cũ habitatores niniue: iona interitũ ciuitatis ꝑdicãte: ne diuina ira denũciatũ iteritũ ſuſtinerẽt: pctõꝝ ꝛ ipietatis pniaʒ egiſſent: accepta dei miſcdia grauiorib⁹ ſe criĩb⁹ iplicuerũt: q̃[g] de cã mẽorat⁹ ꝓpheta ſpũſctõ plen⁹ iudiciũ dei annũcians ita locut⁹ eſt. Deus zelãs: ꝛ ulciſcẽs dñs eſt ꝛc. Iã[h] ei decẽ trib⁹ ab aſſyrijs ducte fuerũt i captiuitateʒ

d Siq̃dẽ i fi. hui⁹ lect. id eſt hui⁹ libri. hic intẽdit cõfirmare qð dixit ꝑ textũ. Sʒ cõtra in principio huius ꝓphie agiẜ de morte regis aſſyrioꝝ nõ ergo in fine agiẜ de aduẽtu ei⁹ ad pliũ. Ad hoc rñdẽt q̃dã ꝙ de duobus ſit ſermo. pꝛio eñi agiẜ de morte ſennacherib q̃ obſedit hierlm. in fine aũt agiẜ de aduentu alteri⁹ ad pugnã anteq̃ niniue deſtructa fuit. vñ qð d̃r.

e Predicti regis. non intelligiẜ de illo de cui⁹ morte hĩ in pꝛio ca. vnð ꝓpha non loq̃tur de eodem numero in illis duobus locis: ſʒ rex aſſyrioꝝ fuit ſalmanaſar q̃ iudeos. x. tribuũ captiuauit. iiij. reg. xvij. ꝛ de iſto agiẜ Naum. iij. a. ibi. Uox flagelli ꝛc. ibi eñ deſcribiẜ aduẽt⁹ regꝭ ad pugnã. Iterẽx aſſyriorum fuit ſennacherib q̃ obſedit hierlʒ. iiij. regũ. xviij. ꝛ Eſa. xxxvi. de q̃ loquiẜ h in pꝛĩcipio. de cui⁹ morte hr̃. iiij reg. xix. ꝛ Eſa. xxxvi. g. Qui ſic exponũt. dicũt ꝙ illa lr̃a Siq̃dẽ ꝛc. ſupfluit ꝛ cõtradicit Hiero. q̃ dicit infra eodẽ. Iã ei. x. trib⁹ ab aſſyrijs ducte fuerãt in captiuitatem In hiſtorijs aũt vbi tãgiẜ hyſtoria q̃ndecimi. c. iiij. ꝛc. ſcribiẜ ſic. Sub ioathã exorſus ẽ ꝓphare naũ de helcheſei de tribu ſymeõ ꝯ niniuẽ ꝓdicẽs. Hec dic̃ dñs ad niniuẽ. Exterminabo te ꝛ nequaq̃ ꝓgredietẜ de te impabũt mũdo. Et Hiero. ſuꝑ naũ dic̃ herodotũ dixiſſe ſubuerſam niniuẽ a rege medoꝝ tꝑe ione. de euerſiõe q̃ʒ finali niniue ꝑdixit naũ q̃ facta eſt in hũc modũ. pad⁹ que circũdabat eã ſupinũdauit eaʒ facto ꝑiter terremotu ꝛ igne de ſublimi emiſſo. de qua inũdatõe videẜ ſcripſiſſe in libro ſuo. ibi. Inũdãs nõ faciet innocentem dñs in tempeſtate ꝛ turbine vie ei⁹. tñ ſm̃ aliã literã legiẜ. ibi. Mũdãs nõ faciet innocẽtẽ. tñ librũ ſcripſit poſt captiuitatem. x. tribuũ ſub ezechia dũ vaſtareẜ ab aſſyrijs terra iuda. in q̃ ꝓphauit plenı⁹ d̃ deſtructõe aſſyrioꝝ in cõſolatõeʒ gẽtis ſue. Scdm̃ hoc diſtiguam⁹ tꝑs quo ꝓphãre incepit. ꝛ tꝑs quo librũ ſcripſit. ꝛ ſic regula Hiero. nõ habebit inſtantiam nec litera ſupfluit. nec ſequẽti litere contradicit. f Sed cum habitatores ꝛc. hec eſt ſecũda pars in qua pꝛio exprimitur peccatũ coꝝ ſimpliciter cõtra quos editur ꝓphetia. ſecũdo oñditur cã editõnis contra illos. ibi. g Qua de cã. prophetauit enim contra niniuitas propter recidiuũ illoꝝ poſt predicationẽ ione.

b Iam enim deceʒ tribus. Ecce tertia pars prologi. ſcilicet ad q̃d contra illos editur prophetia. ſcilicet ad conſolationem decem tribuũ primo igitur notatur conſolatio ex editione prophetie contra niniueʒ ſecũdo magnitudo conſolatõis: ibi. Nec erat parua cõſolatio. Dicit itaq̃ʒ. b Iam eñ decem tribus ꝛc. iiij. reg. xvij. cetera plana ſũt.

Explicit qualiſcunq̃ʒ expoſitio iſtius ꝓlogi.

In ca. vij. vbi d̃r i poſtil. Malũ manuũ ſuarũ dicũt ꝛc.

Additio.

Hi nos hẽmus. Malũ manuuʒ ſuarũ ꝛc. in hebreo ſic habeẜ. Suꝑ manuum ſuarũ maluʒ vt hñ faciant. ꝑncipes q̃rit et iudex in reddẽdo eſt: ꝛ ẽ ſenſus. ꝙ tanta erat malicia ꝑpli ꝙ ꝓpter mala opa intendebant reddere bonũ remuneratiõis itantũ ꝙ pꝛiceps q̃rebat an debebant remunerari aliqua mala. et iudex diffiniebat ꝙ ſic. Sic quilibet magis tendebat in deſideriũ ſuũ etiã cõtra iuſticiam. ꝛ ſic ꝑturbabãt eam de quo cõcludit. Et ꝑturbauerunt eã. ſ. iuſticiam.

In eodẽ capitulo vbi d̃r in poſtilla. Dabis veritatem iacob.

Additio.

Attendendũ eſt quare petiuit veritatem dari iacob ꝛ miſericordiã abrae cuius ratio videẜ eſſe. Nã abrae ꝑ fuit facta promiſſio de xp̃o venturo cum iuramẽto vt habetur Geñ. xxij. ꝛ hoc fuit ꝑ miſericordiã quoniã nulla merita hũanã ſufficerent ad hoc de condigno. vnde talis ꝓmiſſio ad miſcdiã ptinetaið dic̃. Dab miſcdiã abrae. ſʒ facta huiꝰ ꝓmiſſiõe iã de⁹ dẽbat ipleẜ ꝑdictã exhibere. ꝛ iõ dic̃. Dabis veritatẽ iacob. q: iã facta erat ꝓmiſſio miſericorditer ipſi abrae. vt dictum eſt que quidem ꝓmiſſio vallata fuit iuramẽto: ꝛ idõ ſubdit. Sicut iuraſti ꝛc.

Poſtilla fratris Nicolai de lyra cũ additionib⁹ Pauli ep̃i burgenſis ac replicis magiſtri Mathie dorinck finit.

Incipit expoſitio ꝓlogi in Naum prophetam.

Naum ꝓphetã ꝛc. Iſte ꝓlogus diuidiẜ in tres partes. In pꝛia tꝑs editionis ꝓphie tangitur. in ſecũda notaẜ coꝝ demeritũ vel peccatũ cõtra quos ꝓphetia ediẜ. ibi. Sed cũ habitatores ꝛc. in tertia exprimitur rõ ſiue finis ꝓpter quẽ ꝓpheta ediẜ. ibi. Iam eñ decem trib⁹ ꝛc. Itẽ in pꝛia tãgũtur duo. ſ. tꝑis